

מגזין הבולאים בישראל
גליון מס' 9
תמוז אב תשנ"ד
יוני-יולי 1994

המחיר 8 ש"ח

בול השלום

פירסום בכורה של כל
ההנפקות הישראליות
החדשות שיופיעו
באוגוסט

נביל שעת'

על אוספי-הבולים שלו
ובולי-האוטונומיה. ראיון מיוחד
עם ראש המשלחת
הפלשתינאית

הרצל בר-מג

מנהל אגף התפעול
ברשות-הדואר מתראיין על
הסדרי עזה ויריחו

חולון

סיפור של מקום לרגל
תערוכת "סיפורי-בולים"

נתיבי - הדואר לעולם הערבי

גילויים מפתיעים על
שרותי-הבלדרות בין יש"ע
וארצות-אויב

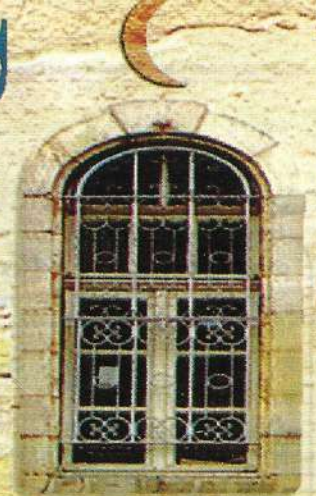
ועוד: יודאיקה, מוזיאון
דואר-השוואה, אוטונומיות עם ובלי
בולים, מבול הבולים החדשים
מארבע כנפות-תבל.

תרשים ראשוני

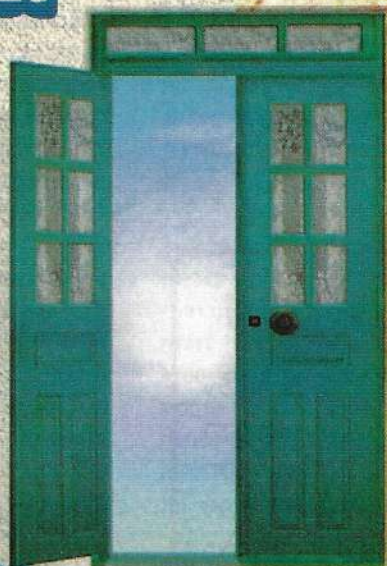
Peace

سلام

שלום

اسرائيل
ISRAEL

התשנ"ד 1994

2.25
ישראל

רותי קנטור

חיים של שלום

Life of Peace

حياة سلام

על הפרק

מנוי שנתי:
40 ש"ח

מגזין הבולאים
בישראל

גליון מס' 9
יוני-יולי 1994

מו"ל: התאחדות בולאי ישראל,
העורך: שלמה שמגר

רח' פינסקר 2 ת.ד. 4523 ת"א 61045
טלפון ופאקס: 03-295547

הפקה: ניוטון, דרך בן-צבי 84 ת"א
טל. 03-6812180

ב"מעריב" קראנו:

"במקביל, עסקו צוותי עבודה בנושאים אחרים, מכריעים פחות, שאיימו אף הם ליצור משברים. בוועדה האזרחית פרץ ויכוח בנושא שנראה כבר סגור: הבול הפלשתיני. הפלשתינים לא היו מוכנים לשמוע על שיתוף הישראלים בעיצוב תוכנו וצורתו של הבול. הישראלים התעקשו: אנחנו חייבים להקפיד שהבול ישקף את האוטונומיה, ולא מדינה פלשתינית עתידית. בלילה נפתר המשבר: הפלשתינים ישתפו פעולה עם ישראל בעיצוב הבול ובקביעת הכתוב עליו."

וב"ידיעות אחרונות":

יונק בול פלשתיני. לדברי מקורות ברצועה, הבול יישא סמלים כמו מסגד "אל-אקצה" ודיוקנים של חללים פלשתינים. עדיין לא ברור אם גם דיוקנו של ערפאת יונצח על בול. בימים אלה עורכת אגודת האמנים הפלשתינים תחרות פנימית על עיצובו של הבול. העיצוב הזוכה יהפוך לבול רשמי. החפץ להתעדכן יקרא בגליון זה את הראיונות המיוחדים עם הרצל בר-מג וד"ר נביל שעת.

ראשי העמותות הבולאיות נועדו בימים אלה לטקס עצה כיצד למשוך שכבות-אוכלוסיה נוספות לתחביבנו ואמנם הועלו כמה וכמה רעיונות, שמן ראוי לסוּתם, לפחות. בינתיים ניתן להתנחם בעובדה, שבעית האדישות מוכרת גם באגודות בחו"ל. קראנו בירחון הגרמני "די בריפמרקה" את הבדיחה העצובה הבאה:

נפגשים שני אספנים והאחד שואל: "גם אצלכם במועדון שממון מוחלט? איש אינו מביא חומר להחלפה".
משיב לו חברו: "גם אצלנו שורר אותו מצב, אבל בכל זאת מחליפים".
"מה מחליפים?"
"כוסות בירה ריקות תמורת מלאות".

ובישראל אין אפילו שתיה כדת כמו אצל הגויים.

אולם, אולי כדאי להפוך את המועדונים לחברתיים יותר, במקום ממוסחרים כל-כך? אולי זה הפתרון?

ש.ש.

כמינהגו מדי שנה, יצא השירות בולאי זה עתה בקריאה אל הציבור להגיש הצעות לבולים ישראלים האמורים להופיע בשנת-התקציב 1996 ואפילו לטווח ארוך יותר. הצעות בכתב מתקבלות עד ה-23 ביוני, ויש לקוות, כי מוסדות ואזרחים פרטיים יגלו התעניינות ויציעו רעיונות שלא יהיו כוללניים וסתמיים כמו, למשל, "יותר יודאיקה"... לנו אין, ברגע זה, "הבזקים", שניתן לשלוף אותם מן המגירה או מן התאים האפורים. אבל, אנו מקווים, שהאנשים שעוסקים בכך זוכרים, שב-1996 ימלאו מאה שנה לאותו סיפרון, שבלעדיו לא היתה מתעוררת תנועה ציונית מדינית, הלא הוא "מדינת-היהודים" של בנימין-זהב הרצל. לאור התהודה מאז – שווה בול, להערכתנו הצנועה.

נושא אחר שראוי לעיון הוא בית-התפוצות בתל-אביב: אין מבקר שלא התרשם ממוצגיו הפלאסטיים הממחישים את תולדות עמנו באלפיים השנים האחרונות ויש בו מוטיבים למכביר שמתאימים לסידרה.

ומתי, באחרונה, זכה מוסיקאי יהודי דגול להופיע בבול ישראלי? בזכות עצמו, לא בזכות יובל-התזמורת ב-1986: האחרון היה ארתור רובינשטיין אך מאז כבר חלפו שמונה שנים טובות. זהו, בהחלט, ענף מקופח של היצירה היהודית. היינו מציעים להנפיק סידרה הולמת אילמלא שמענו, שכבר הוכנה רשימה של שמונים אישים יהודים בכל ענפי-היצירה, כולל עולם-הצלילים, שראוי להתכבד בהם. אז, בבקשה, להזדרז. גיורג' גרשווין וז'אק אופנבך, אירווינג ברלין וג'אקומו מאיירבר, ישה חפץ וז'אק הלוי, ליאונרד ברנשטיין, וכמה וכמה ישראלים חשובים מחכים. על המומרים פליקס מנדלסון-ברתולדי וגוסטב מאהלר אפשר לוותר, בינתיים, כדי לא לעורר מחלוקת....

ונא לא לשכוח: ב-1996 תמלאנה 400 שנה לצו הגירוש של יהדות-פורטוגל. בל ייגרע חלקה של יהדות זו, שהקימה מקיברה, בין היתר, את שפינוזה ואת ארבנאל, לעומת יהדות ספרד!

ההתייחסות לנושא הבול הפלשתיני לא היתה מרובה בעתונות הישראלית במהלך המו"מ ובסיכומו. המידע שדלף היה מזער ומפוקפק ועמד בצל עניינים חיוניים יותר.

תוכן העניינים

- 2 על הפרק
- 3 הבולים שיופיעו באוגוסט
- 5 הסבר בוליד לתייר
- 6 ראיון עם הרצל בר-מג
- 7 ראיון עם ד"ר נביל שעת'
- 8 מוזיאון דואר השואה
- 8 חידון בולאי-ספרותי
- 9 הופיע קטלוג פילקס
- 10 תולדות דואר חולון
- 13 היצע וביקוש
- 14 אוטונומיות עם ובלי בולים
- 16 נתיבי-הבלדרות לעולם הערבי
- 18 חידושים ושינויים בדואר-ישראל
- 20 יודאיקה
- 22 פיליטון מימי ת"א הקטנה
- 24 כרטיס-ביקור: משה רימר
- 26 התערוכות שבדרך
- 27 כל הנפקות חו"ל

העליות ששינו את פני הישוב

אף על פי כן ובסך-הכל, היתה זאת תקופה של התפתחות מואצת, שהקימה את שכונת הדר-הכרמל בחיפה ואת בית-החרושת לגפרורים "נור" בעכו, את ישיבת-סלובודקה בחברון ושיכונים חדשים בירושלים, את עפולה (שנקראה לפני "עיר-זרעאל"), ואת מגדיל, נתניה, הרצליה, בנימינה ופרדס-חנה. בתוך פרק-זמן קצר גדל פי שלושה שטח הפרדסים ובניגוד לנהוג בעבר, העסיקו החקלאים פועלים יהודים. באותה תקופה גם נוסד כפר-חסידיים, שבו נטלו מאות משפחות אדוקות חלק פעיל בבנין המדינה שבדרך. בימי העליה הרביעית הסתמן רצף של ישובים יהודים ממטולה ועד באר-טובה, נפתחה אוניברסיטה בירושלים ונחנך הטכניון בחיפה, נוסדו "הבימה" ותיאטרון "אוהל", הוכרו רשמית המוסדות היציגים של הישוב והתרחבו השירותים הסוציאליים העצמאיים. כרקע לחבורת החלוצים בבול העליה השלישית משמשת כרזה של הקה"ל למען גאולת קרקעות עמק-זרעאל, שהודפסה בפולין בעברית, יידיש ובגרמנית. בשול נראת "רוסלאן" האוניה הראשונה שהביאה לארץ עולים בתוכם את חיים נחמן ביאליק המשוויכים לעליה השלישית, ב-1919. על שמה נקרא רחוב באיזור נמל-יפו.

"בורגנית" וזאת משלוש סיבות: המשטר הקומוניסטי אסר על עליה מברית-המועצות; השלטונות האמריקנים צימצמו מאד את היקף ההגירה לארצות-הברית ובפולין — בה ישב הקיבוץ היהודי הגדול בעולם — פרץ משבר כלכלי. כתוצאה מהשפל הטיל שר-האוצר הפולני גראבסקי גזירות, שפגעו, בראש ובראשונה, ביהודים. עקב זאת הגיעו ארצה, ב-1924 בלבד, 34 אלף סוחרים, חנוונים ובעלי-מלאכה, שברובם הגדול השתקעו בתל-אביב. יוצאי המעמד הבינוני ביקשו להמשיך באורח-חיים העירוני אליו הורגלו. אנשי "עליית גראבסקי" השקיעו את כספם בבתי-מלאכה ותעשיות זעירות, בבתי-מסחר, מסעדות ובתי-מלון, אך בעיקר במיבנים. בעיצומה של העליה הרביעית היו פועלי-הבנין קרוב למחצית כח-העבודה בתל-אביב, שאוכלוסייתה עלתה לארבעים אלף נפש. כשהחמיר המצב בפולין, בראשית 1926, ונפסק תזרים - ההון משם, הקיץ גם הקץ על תקופת הבניה הקדחתנית בארץ: 1927-2 כבר גברה הירידה על העליה — 5000 עזבו, לעומת 2300 שבאו. האבטלה הקיפה 7000 איש ואשה, הלוך הרוחות היה קודר, "סולל-בונה" התפרק, "גדוד-העבודה" התפלג והיו מסונוורים שהתייאשו מהציונות וחזרו לרוסיה הסובייטית.

כיום, כשכל גלי-עליה לארץ נמדד ברבבות רבות, קשה לדמיין את סדר-הגודל של העליות בעידן "הקדם-ישראלי": בנמר מה שקרוי בתולדות הציונות העליה השלישית הגיע הישוב היהודי בארץ-ישראל המנדטורית לקרי וכתוב... תשעים אלף נפש! מאלה היו שלושים וחמישה אלף עולים חדשים לגמרי, שבאו בשנים 1919-23: 53% מרוסיה, 36% מפולין והיתר מליטא, רומניה ואירופה המרכזית וגלויות אחרות. העליה השלישית שינתה את פני הישוב מן הקצה אל הקצה. היתה זו עליה צעירה, חלוצית, פועלית במהותה, חדורת הכרה ציונית-שמאלית, שהביאה לייסוד הסתדרות העובדים הכללית, גדוד-העבודה ע"ש יוסף טרומפלדור, "סולל-בונה", התיישבות מאסיבית בעמק, שכללה את הקמת עין-חרוד, תל-יוסף, גבע, בית-אלפא, חפציבה, גינוסר וקיבוצי "השומר הצעיר" וכן קרית-ענבים ומושבי-העובדים נהלל וכפר-יחזקאל. הישוב הקיים לא היה ערוך לקליטה כלכלית של אלפי צעירים וצעירות, שרובם התקיימו בקושי על עבודות ציבוריות בצפון-הארץ ומאמצים ל"כיבוש-עבודה" במושבות הוותיקות. קריטית ביותר היתה השנה האחרונה — 1923 - שבה עלו 8200 וירדו מהארץ 3200. אך גם לאחר שנפסק הזרם, נודעה לאנשי העליה השלישית השפעה מכרעת על בנין-הארץ: הם היו הרוח החיה בפיתוח איזור הקישון ועמק-חפר וסיפקו את כח-האדם לבית-החרושת ללבנים "סיליקט" בתל-אביב ב-1922, למפעלי-המלח בעתלית, ל"טחנות הגדולות", לבית-החרושת "שמך" ולבית-החרושת "נשר" באיזור חיפה. ברם, מעבר לכל תמורה כלכלית, חוללו מהפכני העליה השלישית שינוי חברתי-פסיכולוגי. הישוב הישן, שהפך למיעוט, לא שבע נחת מהחילונים שזה מקרוב באו, ועשה מאמצים נואשים לקיים את אורח-החיים המסורתי. נסיונות החרדים הקיצונים להתנגד לעליה החדשה, לשלול את זכות-ההצבעה למוסדות-הישוב מהנשים ולהדוף את רוחות הזמן החדש נדונו לכישלון, אך גרמו מתח רב בקרב האוכלוסיה היהודית. מאידך, תרמה העליה השלישית תרומה משמעותית לחיזוק "ההגנה".

עוד העליה השלישית נוטה לקיצה — והנה כבר התחילה הרביעית, שבשנים 1924-28 תיגברה את כוחו של הישוב בלמעלה מ-62 אלף נפש. אם היתה העליה השלישית "פועלית" מעיקרה, הרי הבאה אחריה היתה

המרכז המסחרי של ת"א בין העליה השלישית לרביעית

הציירת **רותי קנטור**, שעיצבה את **"בול השלום"** נתבקשה על-ידנו לפרש את הסימליות שמאחורי יצירתה והסבירה: "הביטוי העקרי לשלום כמצב קבוע הוא התמזגות שני העולמות, העולם הערבי והעולם היהודי, ויצירת מהות חדשה בה הם שותפים שווים משקל. בבול מיוצגים שני עולמות אלה בעזרת שני חלקי בית המתמזגים למבנה משותף. בקיר ה"ערבי" קבוע חלון מזרחי שמעליו תבליט סהר; בקיר ה"יהודי" קבוע חלון בסגנון תל-אביבי ישן ומעליו תבליט מגן-דוד. שני החלונות הסגורים מרמזים על מצב של התבדלות, אולם בקיר המשותף שלתוכו הם משתלבים, נפתחת דלת, דלת המזמינה את הנכנס אל האור, אל העתיד".

השרות הבולאי מנפיק את בול השלום במסגרת שנת השלום שהכריז עליה שר החינוך.

מה אומרים השובלים

כרקע לחבורת החלוצים בבול העליה השלישית משמשת כרזה של הקה"ל למען גאולת קרקעות עמק-יזרעאל, שהודפסה בפולין בעברית, אידיש וגרמנית. בשובר נראית "רוסלאן" שהיתה האוניה הראשונה שהביאה לארץ עולים בתוכם את חיים נחמן ביאליק המשוויכים לעליה השלישית, ב-1919. על שמה נקרא רחוב באיזור נמל-יפו.

כרקע לבול העליה הרביעית משמשים כרזה של בית-החרושת ללבנים והמפעל עצמו. השובר מראה את בית-הספר "אחד-העם", שנקרא בפשטות "לבנים" היה זה אחד ממוסדות-החינוך היוקרתיים ביותר בתל-אביב הקטנה. בראשו עמד המנהל הקפדן אורבך שמאחורי גבו כונה בפי תלמידיו "אוקשו", מלך הבשן" ובין כתליו המרשימים לימדו מחנכים משכילים ואהובים כמו חיים קלר איש-דאש-פינה והסופר יהושע רבינצקי, שכנס יחד עם ביאליק את "ספר האגדה". הבולים עוצבו בידי דויד בן-הדור.

ילדי חולון ציירו בולים

הזכיה אלא לאחר שבישרנו להם על כך... ואלה שמות התלמידים, שהם כיום בני ארבע-עשרה וחצי, וצויהם:

* איתי כהן - כיום תלמיד "אורט" חולון. יש לו אח תאום ושני אחים מבוגרים יותר. האב חבר "אגד", האם עקרת-בית (אדם וחווה).

* **מורן שיינברג**, ממשיכה לצייר "קצת" ואוספת בולים. אביה - טכנאי קירור ומוזאנס, אימה - מורה (חלום יעקוב).

* **כרמית קריספין** (משה בתיבה).

העיר חולון מיוצגת הפעם בגדול: "לא זו בלבד שהיא מקיימת תערוכת-בולים מקומית, אלא שהיא זכתה ושלשה מילדיה עושים צעדיהם הראשונים כציירי-בולים! לסידרת "המועדים" שתופיע באוגוסט נבחרו שלושה ציורים של תלמידי בית-הספר "גולדה מאיר", שהוצגו ב-1990 בבית-התני"ך בת"א, ביוזמת המורה לאומנות אריאלה ברנר. שיבוץ הציורים בבולים בוצע בידי המעצב דרור גוטליב. אגב, לא המורה ולא הילדים לא שמעו על

לקראת החגים
ינפיק
דואר-ישראל גם
מכתב עם בול
מוטבע לשימוש
בפנים-הארץ
המיועד, בעיקר,
למשלוח ברכות

הסבר בוליוז לתייר

פרויקט תיירותי נאה יזם הדואר הישראלי, שמציב עשר מכונות אוטומטיות למימכר תוויות - ביול מטיפוס "קלונסדורף" בעשרה אתרי - תיירות מובהקים. שש המכונות הראשונות מופעלות בירושלים, בית-לחם, עכו, נצרת, טבריה ויפו ויתר הארבע בעתיד הקרוב במקומות נוספים. המכונות תפלוטנה, לפי בחירתו של הקונה, תוויות סגוניות יפות, מעשה ידי המעצבת מריון קודנר, שכל אחת מהן מציגה נוף אופייני לאותה עיר שבה מוצב האוטומט. המכונות מדפיסות תוויות בערכים מ-5 ועד 9950 אגורות.

היום הראשון של תוויות - ביול אלה הוא ה-21 ביוני 1994. אספנים המנויים גם על "דברי-בולים" בשירות הבולאי, יקבלו את התוויות עם מנת-המשלוח של בולי חודש אוגוסט.

המנויים יקבלו שתי מעטפות יום-ההופעה עם שלוש תוויות בנות 30 אג. גם שש התוויות הבלתי-חתומות שתספקנה למנויים תהיינה בנות 30 אג כ"א.

בישראל הונפקו בעבר שלושה סוגים של בולים "אוטומטיים" (שונים מבחינת האבטיפוס של הרקע ומגוונים מאד מבחינת סוגי הנייר, הצבע וכיוצא בזה). הפעם הראשונה שהדואר ממציא אטרקציה נוספת כשהוא יוצר קשר בלתי - אמצעי בין המקום לדגם של צורת - הביול. תיירים זרים וגם ישראלים בוודאי יעונו על האפשרות לבייל, בעיקר, גלויות -

נוף עם "בולים" מקומיים "אלה."

קונטרס זה יונפק אף הוא לקראת החגים ובו שישה בולי "מועדים" למשלוח ברכות בארץ ולחו"ל.

"לא ניכפה עצמנו על הפלשתינאים"

האם יש להם ברירה לא להתקשר איתנו אלא, למשל, עם מצרים לגבי הדואר של עזה ועם ירדן לגבי הדואר של יריחו?

"הרשות הפלשתינאית אינה בחזקת מדינה חברה באיגוד הדואר העולמי ואינה יכולה להצטרף לאמנות כלל-עולמיות. בעיקרון, למשל, הם יכולים להתקשר לא דרכנו, עם מצרים. לא אמרנו בפירוש לא. הם עלולים לעשות זאת משיקולים רגשיים ואחרים. בענין זה לא ניכפה עצמנו עליהם."

מתי ינפיקו בולים?

"לפי הסכם-קהיר, מותר להם להנפיק בול או בולים שתתנוסס בהם הכתובת 'הרשות הפלשתינאית', לשימוש בשטח הכפוף לשליטתם. הערך הנקוב יהיה בשקלים, דינרים או דולרים, לפי בחירתם, כמטבעות תקפים בשטח האוטונומיה. סעיף 12 של ההסכם קובע, שהם יהיו חופשיים בבחירת התוכן, הנושא והכיתוב של בוליהם ובלבד שלא יפגעו בנו ולא תהיה בהם משום הסתה פוליטית."

אגב, תשמח לשמוע, כי דר' נאביל שעת', ראש המשלחת שלהם למו"מ, הוא בולאי נלהב. ברגעים שהשיחות בנושא הבולים "ניתקעו", בגלל קשיים בדרג נמוך יותר, הוא התערב והורה להגיע לסיכום. עד כמה שידוע לי, הוא גם טיפל בהכנה מעשית של בולים, בראותו את חשיבות הצד הסמלי שבפילטליה."

הרצל בר-מג

איך אתה רואה את העתיד?

"זה לא סידור לאורך ימים. אנו מעוניינים להבטיח זרימה תקינה ולתת להם שירות טוב. אנו משתדלים לשבת אתם ולמצוא מודוס וויוונדי; סידור של קבע ופיתוח לכל רצועת-עזה, כי אנו רואים בהם לקוח. גם הפרה רוצה להינקה..."

מה הבעיות העיקריות המתעוררות במו"מ עם הפלשתינאים?

"שלוש סוגיות מורכבות: ראשית, אופן קביעת התעריפים. שלא ייוצר מצב, שהעברת דואר משטח הרשות הפלשתינאית לני-יורק, למשל, לא תהיה זולה יותר מאשר ממדינת-ישראל. במסגרת גוף משותף המכונה "סי.איי.סי", המטפל בעניינים אזרחיים, נפעל בצוותא למניעת פגיעה כלכלית. כל התהליכים הטיפעוליים יהיו פתוחים וגלויים. שנית, שאלת העברת הדואר מישראל ולישראל אל ומיהודה ושומרון, שאינם בתחום האוטונומיה. נשכנס את הנושא איתם על בסיס מסחרי, תוך שיתוף-פעולה בין רשות-הדואר שלנו, המינהל האזרחי והרשות הפלשתינאית. הענין השלישי נוגע להסכם שאליו יש לחתור בין רשות-הדואר והרשות הפלשתינאית בדבר העברת דואר לחו"ל ומחו"ל. איננו מעוניינים בעיכוב תהליכים. אנו רואים את הבעיה במבט מסחרי בלבד ורוצים לתת להם שירותים טובים."

"עוד הנסתר רב על הניגלה", אמר לנו בראיון מיוחד מר הרצל בר-מג, מנהל אגף-הטיפול של רשות-הדואר, כששאלנו אותו מה קורה ומה יקרה בעזה וביריחו בשטח הדואר, לאחר הפינוי.

נציגי הרשות הפלשתינאית ביקשו, לדבריו, להמשיך עוד כחצי שנה בסידורים הקיימים של העברת-דואר מעזה ויריחו, וישראל נענתה "בלי שום בעיות, כי איננו מעוניינים להשאיר אחרינו חלל ריק, כדוגמת התווה ובוהו שהותירו הבריטים בשלהי תקופת-המנדט. כרגע אין מי שיעמוד מולנו בנושא הדואר, כי יש להם בעיות אקוטיות יותר מהדואר, כמו תזונה וטיפול בחולים. נצטרך לתת להם זמן להתארגן ולמצוא דרכי-ביניים. השירות נמשך ואין תלונות ואנו ודואגים שחילופי-השלטון לא יפריעו."

איך זה מתבצע בשטח, במציאות?

"ברצועה קיימים סניפים מתופעלים בידי ערבים. אלה הוקמו ע"י המינהל האזרחי, שמינה מטעמנו אדם מקצועי, הממשיך לתפקד גם עכשיו. פתחנו נקודה במחסום ארז ומשם אנו מגישים לפלשתינאים את כל השרותים הפורמליים. העברנו להם בצורה מסודרת את כל המלאי והספרים. בלי בוליה-הדואר הישראליים. הואיל ואין להם עדיין לא בולים משלהם ולא חותם עגול, הם מביאים — מה-18 במאי — את הדואר שהצטבר אצלם, רוכשים אצלנו בולים, מדביקים אותם ומדוורים — וגם מקבלים במקום את הדואר שנועד למקומות בשטח האוטונומיה. הדואר שמגיע משם אמור לשאת חותמת-גומי, שתזהה מאיזה סניף הגיע המכתב; אותה מטביעים הפלשתינאים. כל המיון נמשך, בינתיים, כמו קודם. בסך הכל אין זה נטל גדול עבורנו. דואר-ישראל מעביר כמה אלפי שקים ביום וחלקה של עזה מיזערי ואינו עולה על שלושה שקי-דואר. זה מלמד על הפעילות המסחרית. כשגלגלי המשק ברצועה יתחילו לנוע, תגבר גם הפעילות הדוארית. אנו מעוניינים לספק להם שירותים, גם כאלה הכרוכים בגבית מס ערך מוסף וקשרים עם חו"ל."

מה בדבר יריחו?

"הסידור הוא כמו לגבי עזה. הדואר משם מגיע לעיזריה ושם נערך המיון. גם מכאן אמורים דברי-הדואר לשאת חותמת-גומי מזהה."

זה מול זה

ב"יום הקובע" ה-18 במאי התקשרנו טלפונית ל"חו"ל החדש".

דואר יריחו — ענה לנו ב"אהלן וסהלן" ובנימוס רב, המנהל מר עבדללה עוסמן, שסיפר לנו, כי בולים אין והלקוחות היחידים הם הרוכשים טלכרטים-ישראליים, של "בזק" — כדי לטלפן החוצה. תנועת-הדואר מיזערית.

דואר עזה — ענה לנו בעברית פקיד שסירב להזדהות ולשאלתנו אם הדואר אצלו מתפקד כבימים כתיקנם, השיב: "אגיד לך בקיצור ובמלה אחת: לא". וטרק לנו את השמפופה...

"אני מציע בולים נועזים, מודרניים!"

ד"ר נביל שעת'

"אינני יודע מי הם - אני יודע, שערפאת קיבל הצעות ודוגמאות. אינני סבור, שנדפס בישראל. קיבלנו הצעות טובות משוויץ וממצרים ונשקול אותן."

איך תשווקו את בולכם, בעולם ובמיוחד בישראל? האם תקימו שרות בולאי או תעבדו עם השירות הבולאי הישראלי?
"נשמח לשתף פעולה עם השירות הבולאי בישראל. אינני דוגל בריבוי הנפקות. מדובר, בעיקר, בבולים מן המניין וכמובן גם כמה בולי-זיכרון, שהרי אין לזלזל גם בבולים כמקור-הכנסה."

אתה רואה את עצמך אוסף בולי ישראל?
"יודאי! למה לא? כשביקרה השרה שולמית אלוני בקהיר, הביאה לי שי - אוסף בלוקים של ישראל מהשנים האחרונות. זו התחלה טובה!"

האם שמעת, שעומד להופיע אצלנו "בול שלום"?

"יומה מצויר בו?"

"בית משותף עם שער אחד ושני חלונות - מעל לאחד מגן-דוד ומעל לשני - חצי-סהר מוסלמי".

ד"ר שעת מצטחק:

"למה לא שמתם דגל פלשתיני?"

חושבני, שזה מוקדם מדי... לא צריך להגזים...

"ברור שלבולאות נועד תפקיד חשוב בחתירת שני העמים שלנו לשלום-אמת. בין הנושאים החברתיים, האמנותיים והתרבותיים שעשויים לגשר בינינו יש מקום נכבד גם לבולים. אחרי הכל, יש לנו עבר משותף מלפני 1948, הקדומים מהתקופה העותמנית והמנדט, שכל כך מבוקשים ע"י אספנים יהודים וישראלים. לצערי, מיספר האספנים הרציניים שבצד שלנו בזירה הבולאית העולמית מועט, אולם ההתעניינות בבולים תיגבר ויש לנו ענין ללכת בדרך שהובילו בה אספנים ישראלים ויהודים. ועתה גם יבואו בולים פלשתינאים - שטח חדש שיש בו אינטרס משותף - אמר לנו ד"ר נביל שעת', ראש המשלחת הפלשתינאית למו"מ עם ישראל, בשיחה ממעונו בקהיר.

ובתשובה לשאלתנו, הוסיף: "כן, אני בהחלט יכול לתאר לעצמי בעתיד השתתפות פלשתינית וערבית-כללית בתערוכות בולים בישראל".

האמת שאתה בולאי ותיק? מה אתה אוסף, ממתים והאם אתה מתפנה לאיסוף בימים טרופים אלה?

התחלתי בגיל רך, בן 8 וכרגיל הפסקתי אחרי זמן-מה. את האוספים הגדולים, העיקריים שלי. התחלתי לבנות בסביבות 1970. אני אוסף פלשתינה ומצרים - בולים, חותמות, מכתבים. יש לי מגוון נאה של חותמות מימי הטורקים - דואר קונסולרי מצרי ביפו, צפת, נצרת, יפו, ירושלים ועוד.

אני טרוד כעת עת מעל לראש בעיניים המדיניות, אבל עורג לרגע שאוכל להתפנות לאוספים שלי.

אני אוסף גם את תקופת הכיבוש הבריטי, המנדט, כולל צמדות גדולות והתפשטות גם לתמתיקה פלשתינית, כלומר מוטיבים פלשתיניים בבולים של ארצות אחרות, כמו הוותיקן. תתפלא מה אפשר לגלות כשמתעמקים בפרטים. אני אוסף גם "סינדרלות", כל בולי-התעמולה שהודפסו ע"י "אל-פתח" אש"ף וכו'.

האם הצגת פעם בתערוכות?

"השתתפתי בתצוגות באגודה הבולאית המצרית. הם אינם חזקים במיוחד. סמיר פיכרי הוא כיום האספן המצרי הנודע ביותר ואני עודדתי אותו להתחרות בתערוכות בינלאומיות ולחתור למדליות-זהב ופרסי כבוד.

כשלעצמי, הלוואי והיה לי פנאי. אני מתפלל שאלוקים יתן לי זמן לבולאות אחרי שאפרוש... בשלוש-ארבע השנים האחרונות אני בקושי מספיק להסתכל בבולים שלי. אני משתדל רק להתעדכן ע"י מעקב אחרי השוק העולמי, קבלת קטלוגים ממכירות פומביות חשובות בשוויץ ועיון במחירי קטלוג "גיבונס" אבל, להתארגן לתערוכות רציניות - זה כמעט מיישרה מלאה..."

האם אתה נוטל חלק אישי פעיל בעיצוב ההנפקות הבאות וממשמשות של הרשות הפלשתינאית? מתי יופיעו הבולים הראשונים בעזה ויריחו ומה יהיו הנושאים, הסמלים והערכים?

"מחר תתכנס ישיבה ראשונה של הקבינט שלנו בטוניס, שבה נדון בנושא ואני אקדיש לו שימת-לב אישית. כבר הוגשו למר יאסר עראפת הצעות שונות שראיתי. אני מייחל, אבל, למשהו שונה, משהו נועז יותר, מודרני יותר. מה שראיתי היה שמרני מאד. נצטרך לארגן תחרות, בעיקר לגבי בולים מן המניין".
מתי אתה צופה להתחלת תיפקודו של שירות-דואר פלשתינאי והאם תשתפו פעולה עם ישראל בטיפול בדואר?
"בקרב, אני מקווה. נצטרך לשאת ולתת בעניין הפרטים. אנו רוצים להגיע לשרות משלנו בתוך חודשיים, אך איננו מעוניינים בהפסקת-שירות ובתוהו ובוהו ועל כן נעיון בהארכת ההסדרים עם רשות-הדואר של ישראל".

האם בשלב כלשהו תבקשו להצטרף לאיגוד הדואר העולמי?

"זה תלוי בהסכם עם ישראל. היינו רוצים, אך זה חלק מן ההסדר שלנו".

מי הגרפיקאים העוסקים עכשיו בעיצוב בולכם והאם אתה צופה שבולי הרשות הפלשתינאית יודפסו בישראל?

האנטיקווריאט הכי משגע בעיר!

ספרי הלפר

רח' אלנבי 87, ת"א, טל. 03-299710

* מיבחר עצום בשפות רבות של ספרים משומשים, במיוחד ספרי היסטוריה, ביוגרפיה, גיאוגרפיה ועיון חיוניים לאספן הרציני.

* מיסמכים, תעודות, גלויות עתיקות וקוריוזים.

קונה ספריות שלמות ועזבונו

ב-15 ליוני נפתח במוסד "משואה" שבקיבוץ תל-יצחק המוזיאון המשופץ לתולדות דואר-השואה, המארגן ומנהל ע"י האספן הוותיק נפתלי צחר, בעזרת צוות מצומצם של שלושה-ארבעה חברים. בסיוור מוקדם, שנערך לצמרת הבולאים בארץ, נתאפשרה הצצה חטופה באוצרותיו של המוזיאון המתעד במכתבים, מיסמכים, בולים, חותמות וכו' את התקופה הנוראה ביותר בהיסטוריה היהודית, בין השנים 1933-1948, מחורבן לגאולה. המוצגים באולם-המרכזי, המתוכנן בטוב-טעם פונקציונלי, כולם העתקים: כל המיסמכים המקוריים נשמרים בכספות, שבהן, אגב, אצור חומר רב פי חמישה, שמחמת חוסר מקום אי-אפשר להציגו בשלב זה. רוב-רובו של החומר נתנם ע"י ניצולי-שואה והדגש הושם לאו דווקא על נדירות פילטלית בלבד כי אם, בעיקר, על תוכנם של המכתבים לאלפיהם, שניצלו מהשואה. מכתבים אלה מתורגמים, נלמדים, נחקרים ומקוטלגים, במסגרת פעילותו הכללית של "משואה", שהוא המכון החשוב ביותר להוראת לקחי-השואה.

מדוריה-התצוגה מסודרים לפי נושאים כגון גיטאות, מחנות, אנטישמיות, חסידי אומות-העולם, מלחמה, מכתבים שחזרו משום שנמנעיהם לא חזרו וכו'. מדור מעניין ביותר מוקדש ל"סיפורה של ניצולה", החושף

ורצינית, שמקדשת לקיטלוג כל החומר ההיסטורי, רבות חותמות של הצנורה הנאצית. ע"י אלי וובר, נשיא התאחדות בולאי-ישראל הבטיח, במעמד זה, סיוע לחוקרים בהוצאה לאור של מימצאיהם ותמך בקריאת צחר לציבור לתרום חומר נוסף למוזיאון או, לפחות, להעמיד מיסמכים ומכתבים לרשותו, כדי שאפשר יהיה לצלמם ולהעשיר בכך את הידע הכללי בנושא טראגי זה.

את כל התעודות של חנה אנגלהרדט, ילידת ציכוסלובקיה, שנפטרה לא-מכבר בגיל 90. המנוחה, שהגיעה ארצה כמעפלה, הצילה את כל תעודותיה מתקופת גלגולה בשואה, תוך סיכון עצמי.

תל-יצחק, הקרויה על שמו של יצחק שטייגר, מייסד תנועת הנוער הציוני בפולין, הוקמה ב-1938. נפתלי צחר מיקם אותה במפת הבולאות הישראלית לא רק בזכות המוזיאון כי אם גם בזכות עבודת-מחקר חרוצה

חידון ספרותי-בולאי לקוראים הצעירים

לרגל תערוכת "סיפורי בולים" בספריה העירונית בחולון נחוד לכם הפעם חידון ספרותי. לפניכם עשרה בולים, שהופיעו לכבוד סופרים מפורסמים. הבולים ממוספרים מ-1 עד 10 וכל שעליכם לעשות הוא לרשום על גלויה, לפי הסדר, את שם הסופר, הארץ שהנפיקה את הבול, ואת השם של אחת מיצירותיו החשובות והידועות של אותו מחבר — לא חשוב איזו.

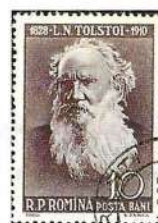
נא לדוור את הגלויה למערכת "שבל", ת.ד. 4523 תל-אביב 61045 עבור "חידון ספרותי". בין הפותרים יוגרלו, כרגיל, שלושה פרסים בולאיים. בהצלחה!

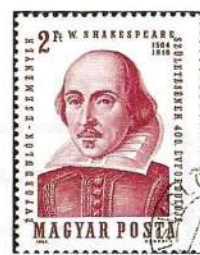
1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

פיתרון חידון - הזיהוי מ"שבל" מס' 8:
1, 2, 3, 7, 9 - הם בולי-דואר.
שם הזוכה בפרס הוא:
תמר דים, רח' ורד 33, כרמי-יוסף.

בבתי-המסחר לבולים העיקריים בארץ ניתן להשיג כעת את קטלוג "פילקס" לבולי-ישראל 1994, המכיל את כל בולי-המדינה עד סוף 1993 ונוקב במחירים (במארקים גרמניים) של משומשים ובלתי-משומשים ומעטפות יום-ראשון, עם ובלי שבליים, בצירוף תצלומים צבעוניים של כל בול וגליונית (בתבנית מוקטנת).

ניתן להזמין את הקטלוג גם טלפונית (03-5177466 או 6957652) אצל מר אורי שליט, סוחר-הבולים הוותיק, שהוא היבואן וגם הנציג המקומי של המו"ל יורגן ארליך מקלן.

ישראל היא הארץ הלא-אירופית היחידה, שלגביה יוצא בסדירות קטלוג של הוצאת "פילקס", מה שעשוי להעיד על הפופולריות של בולינו ברפובליקה הפדרלית. היתרון הגדול של הקטלוגים הללו הוא הפורמט: הוא נכנס בקליקלות לכל כיס, אפילו לכיס של חולצה או מכנסיים. נוח להחזיק בו תוך כדי חיטוט באלבומים או נבירה בערימות של כפולים בלתי-ממויינים. מחירו בגרמניה 10 מארק ועלותו בישראל בסביבות עשרים ש"ח. "פילקס", שהוא, למעשה, מחירון סטנדרטי

מהודר, היה מופיע שנים רבות ללא-עידכון שנתי ועל כן היה המידע שסיפק לאספנים רחוק מן המציאות בשוק-הבולים. מצב זה נשתנה עתה, מאז שמר אורי שליט נטל על עצמו לבצע מדי שנה רוויזיה של המחירים, לפני ההדפסה. המחירים, לדבריו, הם "נטוי", פחות או יותר, מותאמים למחירי קטלוג "מיכל" והשוק בישראל. סוחר-הבולים בישראל מספקים את הבולים מתוך הקטלוג במחירי - יוצא, שהם, לערך, 60%. אגודת סוחר-הבולים משתפת פעולה עם שליט ומוכנה להמציא אישור על אמיתות כל פריט, שמחירו נקוב ב"פילקס" בלמעלה ממאה דולר. המחיר כולל את עלות הבדיקה והמדובר אך ורק בחומר מסוג א"א. בולים, שמחיריהם נמוכים ממאה דולר, מיוצאים לפי הנקוב בקטלוג. "פילקס ישראל 1994" כתוב גרמנית, מה שלא יפריע במיוחד לבולאי הישראלי האינטליגנטי, הרגיל להתמצא בקטלוגים של "מיכל". לעומת זאת, ניכר חוסר-קפדנות - לגמרי לא גרמני טיפוסי - בתיאורים של בולים רבים ובתרגום מעברית של תכלית הנפקתם ומן הראוי, שטעויות אלה תובאנה על תיקון בשנים הבאות.

למשל: משרד-העבודה הבינלאומי הפך ל"ארגון-הפועלים הבינלאומי" וביל"ו ל"האיגוד הציוני". ה"שולחן ערוך" תואר כ"ספר-המדע" והקונגרס לתולדות-המדע (בול הרמב"ם) נתגלה כקונגרס למדעי-ההיסטוריה... הרב עמיאל זוכה לסמיכות, אבל מעמיתו הרצוג נשלל התואר. הבול לקליטת העליה (1990) מוסבר כ"עליית-העליה" וקרן-היסוד הוא "קרן-המסים". יוסף שפרינצק מכונה "פוליטיקאי" אבל פנחס רוזן, שהופיע תיכף אחריו, נשאר בחזקת נטול-הגדרה כמו גם ביאליק, שרת, הרצל, ואחרים, שהאספן הממוצע בגרמניה אינו יודע בדיוק לאן לשייך אותם, בעיקר אם הוא מתעניין בנושא שמאחורי הדמות. התעתיק הוא, במקרים רבים, לא מדויק ומסתמך על מקור גרמני ואנגלי לסירוגין; בצורה לא-עקבית. לא-אחת חסר, בכלל, פירוש כלשהו למוטיב. ויש עוד כמה וכמה פגמים קטנים, אך בפני מי נלין אם המו"ל מצהיר בפירוש "איננו מקבל אחריות לטעויות ולשגיאות - דפוס!"...

תערוכת בולים - "סיפורי בולים" בספריה העירונית ע"ש מטרני

חולון - 12 עד 21 יוני 1994

מעצבי בולים עם הקהל. הצגת עבודותם, חתימה על מעטפות.
21.6 - טקס יום הופעת הבול "הנסיך הקטן" בהשתתפות אורחים מחו"ל.

חומר בולאי לאספנים:

במקום יתקיים יריד בולאי מסחרי - 5-6 סוחרים בולים והשירות הבולאי. תונפק חותמת ארוע לרגל יום הפתיחה, אשר תוטבע במקום ע"י סניף דאר מיוחד. התאחדות בולאי ישראל תנפיק דף מזכרת בתפוצה מוגבלת של 500 עותקים, אשר ימכר במקום. כמו כן תוכנה מעטפות עם 3 חותמות ביול המוקדשות לארועי התערוכה (חותמת "הקטלוג הממוחשב", חותמת "מעצבי בולי ישראל", וחותמת "סיפורי תנ"ך").

שעות הפתיחה:

בין התאריכים 12 עד 21 ביוני - כל יום בין השעות 15.00-21.00, ביום ו' סגור, בשבת - בשעות 11.00-13.00 ו-20.00-22.00. היריד פתוח במקביל בין השעות 17.00-21.00.

במסגרת שבוע הספר העברי וחגיגות 54 שנה ליסוד העיר חולון - תיערך בספריה העירונית של חולון (רח' ויצמן, ליד העיריה) - תערוכת בולים ארצית המוקדשת לספרות ותרבות.

בין האוספים:

"סיפורי התנ"ך" - (18 מסגרות תצוגה של יוחנן שוורץ), "סיפורי ילדים ואגדות" - (12 מסגרות תצוגה של עמי הרפז), "מדע בדיוני", "אקולוגיה", "הרכיכות והאדם", "החתולים הגדולים", "מוצא האדם", "ארמונות אירופה בגלויות מירב", "דאר עברי", "מגלי עולם", "הנסיך צירלס ודיאנה" ועוד.

ארועים:

12.6 - טקס פתיחה בהשתתפות ראש העיר, הרצאה מלווה בשיקופיות לקהל הרחב בנושא "אגדות, סיפורים על בולים" - ע"י הספרן והאספן עמי הרפז.

16.6 - "יום המחשב" - הצגת הקטלוג הממוחשב של בולי ישראל, הגירסה המשופרת והרצאה של מנחם לדור על אוסף "המחשב על בולים" שלו.

20.6 - "יום מעצבי הבולים" - פגישת 4-5

חולון מתמקמת על מפת הבולאות

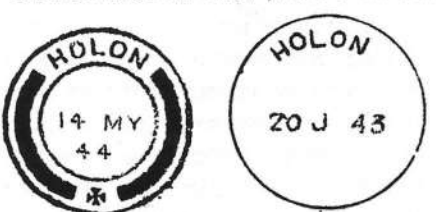
דבריימי דואר חולון החלו בראשית 1943 עם פתיחת סוכנות-דואר, שהפכה לבית-דואר לכל דבר ב-20 במאי 1946. בתקופת-המנדט היו בשימוש בחולון ארבע חותמים שונים:

- * תאריכון פשוט (עיגול בודד) מינואר 1943 עד ינואר 1944 וממאי 1944 עד סוף אפריל 1948 (א). החותמת נדירה יחסית.
- * תאריכון (עם עיגול כפול וצללב-מלטה) מנובמבר 1943 עד ינואר 1944 וממאי 1944 עד סוף אפריל 1948 (ב).
- * כ"ל, אבל קטן יותר ועם אות-היכר מתחת לשם, מנובמבר 1943 עד ינואר 1944 וממאי 1944 עד סוף יוני 1947 (ג).
- * כמו א' אבל קטן ומרוכז יותר ועם התאריך בשתי שורות, מאוקטובר 1947 עד סוף אפריל 1948. נדירה ג"כ, אבל פחות מקודמתה מאותו סוג (ד).

חולון כשהתמוזג ב-19 ביוני 1940 לשוב אחד, שזכה מרשויות-המנדט למעמד של מועצה המקומית. על תאריך זה מתבססת העיריה כשהיא חוגגת כעת 54 לייסוד העיר. תאריך זה, אבל, סותר לכאורה, את חותמות-היובל, שצינו (ב-1961 וב-1986) 25 ו-50 שנה לקיום העיר, שלפי חשבון זה נוסדה ב-1936. מלישכת דובר העיר הוסבר לנו, כי ההפרש נובע מכך, ש-1936 היא שנת הייסוד של חולון "ההיסטורית" - ראשית השכונות המאורגנות. גם לגבי קביעה זו יש מחלוקת, אך כל סיבה טובה למסיבה...

במלחמת-השחרור מילאה חולון תפקיד חיוני בשתי חזיתות: כלפי יפו וכלפי יאזור ושמרה על הדרך מתל-אביב לירושלים ולדרום-הארץ, אולם הדבר לא התבטא בתייעוד יוצא-דופן כמו, למשל, בבולי "המשוריינים" של ראשון-לציון. ב-1950 זכתה חולון למעמד של עיר, שצמחה והתרחבה לתפארת, אך לא וויתרה על צביון של "עמק", ברוח הפועלים שהיו בניה ובנייה הראשונים. החולות - שזיכרם נשמר עדיין בסמל העיר, נעלמים והולכים מנופה המשתרע על עשרים אלף דונם.

העובדה המרגשת ביותר במה שנוגע לתולדות-הדואר של חולון היא שהיתה עיר מושבו של שר-הדואר ישראל ישעיהו ז"ל, לימים יו"ר-הכנסת. למרות שהיא נמנית עם הערים בסדר-גודל מייד אחרי שלוש הערים הראשיות בארץ, אין לה היסטוריה כללית, לא כל שכן דוארית, ארוכה. אמנם, מוזכרת בספר יהושע (ט"ו, נ"א) עיר מיקראית באותו שם עצמו אך במיקרה זה הולמת הסיסמה "כאן זה יש"ע": חולון המקורית, הקדומה שכנה בדרום הר-הברון...

אחדות - בתוכן "אגורבנק" המפורסמת, קרית-עבודה ואחרות - שאוכלסו מ-1933 ואילך על קרקעות שנרכשו עוד ב-1920 מידי ערבים בחולות שמדרום ליפו. על שום חולות-הזהב הללו קראו המתיישבים למקום

בולי תל-אביב (י. צחור) בע"מ

TEL-AVIV STAMPS. (Y.TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

שמיר. מי שיבקש ל"עגל" את התיקוד הדוארי יוכל, אולי, להשלים את התמונה ע"י צירוף בול "השומרונים" לאוסף. בול זה הופיע ב-18 באוגוסט 1992 לכבוד העדה, שמרכזה בשכם ובהר-גריזים. בחולון קיימת, כידוע, שכונה מזרחית מאוכלסת ע"י שארית-הפליטה של מיעוט זה במדינת-ישראל.

להרכיב אוסף פחות או יותר שלם של כל פריטי חולון שמנינו לעיל הוא, בהחלט, אתגר לוקאל-פטריוטי לבולאים האוהבים את עירם ומוכנים להשקיע מאמץ מאלף בריכוז מירבי של תעודות ומיסמכים בולאיים.

של בולי-תעמולה "ראשונה בישראל". מארגנה היה סוחר-בולים ושמו זסלבסקי, שהיה נע ונד בארץ עם "תערוכות-הבולים הנודדות" שלו ומתפרנס, בין היתר, מהדפסת מעטפות שכאלה, שכיום אין להם ערך אלא של מזכרת וקוריוז.

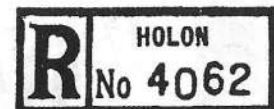
ההופעה של חולון בבולים גופא היא מן הדלות בארץ: בול אחד בלבד נושא את שם-העיר. הוא יצא ב-9 ליולי 1969, במסגרת סידרת סמלי-ערים (מנה ב') ביחד עם סמלי רמת-גן, נתניה, גבעתיים וחדרה. ערכו הנקוב 5 אג, צבעו כתום והוא עוצב בידי האחים

בתקופת מנהלת-העם היתה חולון מס' 23 ברשימת שמונים בתי-הדואר, שהמשיכו לתפקד עם קריסת שירותי-הדואר של ממשלת פלשתינה (א"י). חותמת-הגומי הרגילה לא נבדלה מזו שבשאר הישובים היהודים והפקידים השתמשו בכריות-דיו גם בשחור וגם בסגול. הם הוסיפו להשתמש בפתקי-הרישום המנדטוריים הכחולים החל ממיספר 4055 ועד כמה שידוע, נשלחו בפרק-זמן היסטורי זה כ-250 מכתבים רשומים מדואר-חולון.

ב-1 ביולי 1948 נפתח דואר-ישראל בחולון "לעסקים" ופריטי החותמות שבהן השתמש ועוד משתמש מופיעים בטבלה אותה העתקנו מן הקטלוג המצויין של נכטיגל-פיקסלר לחותמות דואר-ישראל חלק א'.

לחותמות הרגילות של חולון שייכת גם חותמת-הדואר במעברה המקומית. יומה הראשון היה ה-26 בפברואר 1953 והאחרון – ה-31 במאי 1957. בחותמות אלה, כמקובל אצלנו, מתנוסס שם המקום בשלוש שפות. בנוסף לכך הוכנסו בדואר-חולון גם "חותמות-אירוע", אבל מעטות יחסית, ואלה הן:

- * חולון בת 25 - 16.4.61
- * תערוכת הפרחים ה-4 הבינלאומית - 22.9.64
- * משחקי קדם-אליפות אירופה בכדורסל - 16.5.71
- * הועידה ה-13, איזור 199, רוטרי ישראל - 4473
- * יובל העיר חולון - 15.4.86

רישום חולוני ערב קום המדינה

התקופה האלקטרונית נפתחת בחולון בימים אלה עם הכנסת מיתקן "מס"ד" בסניף בשכי אגרובנק.

חותמת חגיגית אבל לא-דוארית מתנוססת על מעטפות שהונפקו באורח פרטי – למרות שרשום עליהן "מעטפת יום ראשון רשמית" – בשנת 1956 כאשר נערכה בחולון, בחסות המחלקה לחינוך ולתרבות של העירייה, תצוגה

חותמות הארועים של חולון

בול סמל העיר חולון

במסגרת "בולי סמלי ערים", סידרת רביעית מן המניין, חלק שני. יום החופשה: כ"ג בתמוז תשכ"ט (9.7.1969). ערך נקוב: חמש אגורות. הציורים: מ. את ג. שמיר. שיטת החדפסה: שקע. הניקוב: ניקוב מסרק 13x14. מס' תבליט בגיליון: 50. חשוב: תכתובת "סמל העיר חולון" – בעברית ובצרפתית.

החתמת - מכונה חולונית משנות ה-70

מעטפת יום פתיחת הדואר במעברה

פרסים בשביל!

בול למטרה!!

לבעל העסקים הנבון.

הירחון שמגיע לאנשים כמוך!

לפרטים טל: 03-6812180

היצע וביקוש

מחפש בולים בנושא כריסטופר קולומבוס
מכל העולם מציע בולי-קולומבוס של רומניה.
FRANCO FILONI

39 STRADA BAILESTI
SECT. 4, BUCURESTI, ROMANIA

מחפש בולי-ישראל, מציע פורטוגל.
MARCO PAULO, SANTOS
RIBEIRO
RUA PRINCIPAL/14
BARREIRAS
0552 CADAVAL
PORTUGAL

מציע חותמות-בילוי ישראליות, מחפש ישראל
עד 1990.

שי טייב אחזיה 12 באר-שבע 84797 טל.
07-418012

מחפש דגיים וספינות-דגים, חתומים; מציע
דגים על בולים, אלמוגים וכו', חתומים, וכן
ישראל בלתי-חתומים 1972 בסדרות שלמות.
שמואל שרגי ניר-דויד 19150 טל 06-585877
(ביום) 06-488783 (בערב)

מעוניין לקנות סלכרטים משומשים מישראל.
כמרכז, אני נותן בתמורה פריט-יחידה
שונים מחוץ-לארץ, לפי הסכמה הדדית.
מיכאל תא-דואר 2334 עכו — 24 122

מעוניין בתנועת-הקואופרציה (חותמות
ומיסמכים בולאיים) ומכין קטלוג בנושא,
כולל מוסדות ואירועים שיתופיים. מציע
פריטים באותו נושא ובולי-פולין.

MR. WOJCIECH TUZ
UL. PESZTENSKA 10 A.M.46
03-925 WARSZAWA
POLAND

לחברת התעופה הדרום-אפריקנית "ס.א.א."
מלאו 60 שנה ולרגל היובל, הכינה סדרה של
מעטפות-זיכרון, שהוטסו ליעדי מטוסיה. ניתן
להזמין את מעטפת הטיסה יוהנסבורג-נתב"ג
תמורת 5 רנד ע"י פניה אל:

PHILATELIC SERVICES
PRIVATE BAG X 505,
PRETORIA 0001, SOUTH AFRICA

נא לציין "COVER 78, 600298". אפשר
גם להזמין אלבום עם כל 45 המעטפות
תמורת 200 רנד.

מספרי חותמות חולון לפי קטלוג נכטיגל

מספר	פרטים המופיעים בגוף החותמת		מספר	פרטים המופיעים בגוף החותמת	
	שם הישוב	זיהוי		שם הישוב	זיהוי
237/1	חולון *		237/28	חולון	15
237/2	" *		237/29	"	16
237/3	"		237/30	"	17
237/4-5	"	1-2	237/31	"	19
237/6	"	3	237/32	"	18
237/7	"	א(1)	237/33	"	20
237/8	"	5	237/34	"	21
237/9	"	4	237/35	"	23
237/10	"	6	237/36	"	22
237/11-15	"	1-5	237/37	" *	9
237/16	"	א(1)	237/38	" *	11
237/17	"	7	237/39	"	24
237/18	"	ד23	237/40	"	25
237/19	"	8	237/41	"	26
237/20	"	10	237/42	"	27
237/21	" *	9	237/43	"	501ד
237/22	"	1	237/44	"	513ד
237/23	" *	11	237/45	" *	75ד
237/24	"		237/46-47	"	5, 8
237/25	"	13	237/48-53	"	28-33
237/26	"	12	362/1	מעברת חולון	
237/27	"	14			

מעטפה (לא דוארית) של תערוכת בולי-התעמולה

אוטונומיות עם בולים ובלעדיהם

שתיה הסכמה מפורשת בין הממשל המרכזי ולבין האיזור ששמו מתנוסס על הבולים. הנפקות של משטר-כיבוש עושות את מושג ה"אוטונומיה" פלסטר. יש לציין בהקשר זה את התנהגותה של מדינת-ישראל, שמעולם לא הדפיסה בולים נפרדים בשביל יש"ע ואף לא הרכיבה הדפס-ירכב על בולים ישראלים לשימוש בשטחים. לא כך נהגו מצרים וירדן כשכבשו את רצועת-עזה ואת יהודה ושומרון. רק חותמות-הדואר הנושאות את הכתובת "צ.ה.ל." מתעדות עד כה את תקופת השלטון הצבאי הישראלי.

הסכמתה של ישראל להעניק לאש"ף זכות להנפיק בולים לשימוש פנימי בתוך תחומי עזה ויריחו מתבססת על הסדר לא-כפוי ואינו נוגד את רוח האוטונומיה. כל עוד לא קמה מדינה פלשתינית, שתהיה חברה באיגוד הדואר העולמי, שמור מונופול קשרי-הדואר עם העולם החיצון בידי ישראל. אם תושבי האוטונומיה ירשמו בבולים שידפיסו "רשות פלשתינאית" או כל כתובת אחרת – זה העסק שלהם ובלבד שלא תהיה הפרה בוטה של ההסכמים שעליהם חתמו.

כאן המקום להדגיש, כי ישראל – מתוך התחשבות בלהיטות הפלשתינאים לסמלים וסממנים של "ממלכתיות", נוהגת בהם לפנים משורת-הדין. שכן מדינות דמוקרטיות גדולות ונאורות בעולם המערבי אינן מוכנות לכרוך מתן אוטונומיה אזרית בזכות להדפיס בולים נפרדים:

לית מאן דפליג, שהאי פורטוריקו, טריטוריה של ארצות-הברית בים הקאריבי, נהנה מאוטונומיה שנעדר ממנה רק המעמד של המדינה ה-52. ברם, מבחינה פילאטלית גרידא, היתה פורטוריקו "עצמאית" יותר בתקופת השלטון הקולוניאלי הספרדי, שהסתיים ב-1898. עד אז היו לה בולים שנשאו את שמה המפורש. ואילו וושינגטון מחייבת את השימוש בבולים אמריקניים. יש כאן חשד של איפה ואיפה, כי בתקופה מקבילה הנפיקה ארה"ב – עד 1979 – בולים נפרדים לטריטוריה אמריקנית אחרת, הלא הוא איזור תעלת-פנמה.

דוגמה אחרת: איטליה. יש בה "מעמד מיוחד" לאזורים כמו סיציליה וסרדיניה ואוטונומיה-להלכה, מעוגנת בחוק, לדרום-טירול, המאוכלסת ברובה ע"י מיעוט דובר-גרמנית. אבל, בשום פנים ואופן אין הרפובליקה האיטלקית מוותרת באזורים אלה על השימוש בבולי-איטליה.

ספרד מחולקת לשבע-עשרה "קהילות אוטונומיות", כפי שהן נקראות ולכל איזור,

שכונה על-ידם כ"פרוטקטורט", כלומר ארץ-חסות. הבולים נשאו כיתוב בגרמנית ובצ'כית, אך המוטיבים הוכתבו ע"י הנאצים ולמעט מיספר נופים, היו על "טהרת" האידיאולוגיה של הכובשים. לצ'כים לא היה אפילו שמץ של השתתפות בעיצוב הבולים הללו. אפילו צל של "אוטונומיה" לא היה כאן.

לקטגוריה דומה צריך לייחס גם את הבולים של ה"הומלנדס" הדרום-אפריקנים (ראה "שביל" גליון מס' 8), שהונפקו ושווקו ע"י שלטונות-הדואר בפרטוריה. אמנם, משטר ה"אפרטהייד", שהיה מעונין להבליט את העצמאות-לכאורה של מדינות-החסות הללו, השתדל להציג בהם הרבה מן ההווי המקומי, אך לא הצליח להשלות איש, שמדובר במוצרים של אוטונומיות, קל וחומר ישויות ממלכתיות בלתי-ללויות.

היכן עובר הקו הדק המפריד בין בולי אוטונומיות "אמיתיות" וכל השאר? האם, למשל, בולי הנסיכויות ההודיות, כמו היידרבד, שהדפיסה בולים משלה עד 1947, במקום להשתמש בבולי הודו הבריטית, נחשבים ל"אוטונומיים"? ומה דין ההנפקות של מדינות אוסטרליה עד להופעת הבולים הפדרליים הראשונים ב-1913?

יש בולים "חשודים" כאוטונומיים שהודפסו כהוראת-השעה, אם משום שהשלטון המרכזי לא עסק בכך ואם משום שהיה מחסור בבולים והכרח בלי-גונה הביא רשויות מקומיות ואזוריות לייצור בולים במחוזות הנתונים לשליטתן. לא נראה לנו, לדוגמה, שההנפקות המרובות של מחוזות סין במהלך המלחמה העולמית השנייה ומלחמת-האזרחים (שהופסקו ב-1950) צריכים להיות מקוטלגים תחת הכותר "אוטונומיה". במקרים רבים הודפסו בולים כאלה (או קיבלו הדפס-ירכב מקומיים) בשל האינפלציה הדוהרת, שחייבה עידכון של תעריפי-דואר ולא משום סיבה אחרת. בימינו נהוגות גישות שונות לשאלה של אוטונומיה מדינית, שלא בכל המקרים מזוהה עם אוטונומיה דוארית שכרוכה בהנפקת בולים עצמיים.

אנו יוצאים מהנחה, שכדי שבולים ייחשבו להנפקות אוטונומיות "בתום-לב", צריך

אוטונומיה – מונח המנסר בחלל הפוליטי שלנו השכם והערב – גזור משתי מלים יווניות, שמשמעותן המשותפת רשות להסדיר באופן עצמי עניינים משפטיים פנימיים באיזור מוגדר או בחברה מסוימת. במובן רחב יותר, הכוונה לשלטון-בית או ממשל עצמי.

בבולאות – המושג אינו בחזקת חידוש: אוטונומיה דוארית היתה מקובלת מראשית הנהגת בולים, לפני כמאה וחמשים שנה והדוגמה המפורסמת ביותר הם הבולים הקאנטונליים בשווייץ, שהיו בשימוש בציריך, ז'נבה ובאזל, עד שהוחלפו ע"י הנפקות הקונפדרציה ההלווטית-הגם שלאחר מכן עוד נשארו תקפים בכל רחבי שווייץ. בגרמניה נעלמו חלק מן הערים והמדינות העצמאיות בהנפקות בולים – כמו המבורג וסקסוניה – כאשר נבלעו ע"י פרוסיה ב"איחוד-הדואר הצפון-גרמני". ישות זו התפרקה ב-1871 עם הקמת ה"רייך" (השני). אבל, גם בתוך הקיסרות הגרמנית הוסיפו שתי מדינות לקיים בידיהן בקנאות את הזכות להנפיק בולים משלהן: ממלכת באווריה וממלכת ווירטמברג, שוויתרו על כך רק ב-1920.

ההיסטוריה משופעת בדוגמאות של מחוזות וחבלי-ארץ, שהוציאו בולים משלהם בשלב זה או אחר בקיומם הנפרד. אולם, רבים מאלה אין לאמוד ולבחון בקנה-מידה של אוטונומיה מדינית ובולאית. שרות-דואר מקומיים כמו במונטווידאו בשנים 1856-1864, אינם נחשבים בקטלוגים לבולי אוטונומיה, כי העיר אינה גוף מדיני נפרד אלא בירת אורוגואי ולכן משייכים אותם ל"קדומים" של רפובליקה דרום-אמריקנית זו. מאידך, באותה תקופה לערך (1858-1862), מעבר לנהר לה-פלאטה, הונפקו שתי סדרות גם בבואנוס-אייס, שהיא גם בירת ארגנטינה וגם בירת פרובינציה שפרשה זמנית והובסה. בולי ארגנטינה הראשונים הופיעו במקביל (1858) ולכן מונים הקטלוגים את בולי בואנוס-אייס לחוד. בולים של אזורים מתמרדים או שהכריזו על עצמאותן מגוף ממלכתי גדול יותר אף הם אינם יכולים להיחשב ברוב המקרים כהנפקות "אוטונומיות". ביאפרה שבמזרח-ניגריה התקוממה ב-1967 נגד השלטון הפדרלי והספיקה להוציא כחמישים בולים לפני שהוכרעה בינואר 1970. מזווית-ראייה בולאית, לא היתה זאת אוטונומיה כי אם מדינה שהיתה עצמאית לגמרי בהנפקותיה. דוגמה מסוג אחר היתה "צ'כיה ומוראביה": ב-1939, כשהיטלר פירק את צ'כוסלובקיה, החלו הגרמנים בהנפקת בולים לשימוש במה

נוטים יותר לברירה הראשונה. בשאלת הסיווג המדויק עוד רבות האפשרויות ואנו, בסך הכל, השתדלנו בכתבה זו להאיר את הנושא מבחינת היבטיו העולמיים, על רקע התרחשויות האקטואליות בארצנו הקטנטונת.

לא רק לתהליך-השלום הישראלי-פלשטינאי כי גם לבולאות נגרמה אבידה מצערת עם מותו של יוהן-יורגן הולסט, מי שהיה שר-החוץ הנורבגי. המנוח, שמילא תפקיד מכריע בשיחות אוסלו החשאיות, היה גם אספן נילהב. במסגרת התוכנית הבולאית שבשולי משחקי - החורף האחרונים בלילהמר, הציג הולסט חלק מאוספו העשיר בנושא "אולימפיאדות".

תשדיר שירות של דודו טופז לרשות הדואר נפסל לשידור, לאחר שהוקרן בטלוויזיה הכללית פעמיים. כך החליט מ"מ מנכ"ל הרשות, אברהם מנצורי, לאחר שקיבל תלונות מצופי טלוויזיה נועמים.

מדובר באחד מתוך 20 תשדירים, שעל הפקתם חתמה רשות הדואר חוזה עם טופז. בתשדיר שנפסל אומר טופז: "מה צריך כדי שהמכתב יגיע מהר? להדביק עליו הרבה בולים! בול-שיט". ועוד נאמר: "בסך הכל מיקוד. חמישה מספרים. לפעמים נעים להיזכר".

חלק מצופי הטלוויזיה מחו על הטעות הלשונית בשימוש במלה "מספרים" במקום "ספרות"; אחרים הביעו זעם על הבדיחה הסקסיסטית.

דוברת רשות הדואר, סיגל גליל: "אנו חייבים להיזהר שלא לפגוע ברגשות הציבור".

(אורה עריף, ידיעות אחרונות)

איגרת-אוויר בתעריף 6.50 רופיות שהודפסה בהודו, נושאת טקסט פרסומי של "הבנק הקאתולי הסורי (!) בע"מ", שמרכזו במדינת קיראלה. הבנק מציע הלוואות נוחות להסבה מקצועית לשם קבלת משרות בחו"ל.

אלף תושביהם, קיבלו אוטונומיה עוד ב-1948, אבל רק ב-1975 התחילו במרץ להוציא בולים, אגב מוצלחים למדי, בדרך כלל, למרות שאירעו בהם כמה וכמה תקלות פיקנטיות. באשר לגרינלד, האי הגדול ביותר על כדור-הארץ, הרי שהוא משקיף לאחר על היסטוריה בולאית נפרדת, שהחלה עוד ב-1905. ששים אלף התושבים נהנים כיום מ"אוטונומיה פנימית" וממשלת קופנהגן מקיימת בידה את השליטה בנושאי חוץ ובטחון. משנת 1969 נושאים בולי גרינלנד גם את שם-הארץ בשפת הרוב האסקימואי - "קאלאטלדיט נונאט" - ארץ בני-האדם. למרות הממשל העצמי שהוקם ב-1985, מוסיף דיוקנה של מרגרטה, מלכת דנמרק, להתנוסס על בולי-גרינלנד, בעיקר בבולים מן המניין. מקרה בפני עצמו מייצגים הבולים ה"ריגיונליים" הבריטיים. הממלכה המאוחדת, חלוצת הנפקת הבולים בעולם, הדפיסה לראשונה ב-1958, בולים מן המניין מיוחדים לשימוש בצפון-אירלנד, סקוטלנד, וויילס. כמו בולי בריטניה מאז ומתמיד, לא התנוסס בהם שם המדינה (או החבל) כי אם רק דיוקן המלכה אליזבת. סימן ההיכר הייחודי היו סמלים לאומיים של האזורים, ששולבו בציורים. הבולים הללו היו מותרים לשימוש מלכתחילה בכל חלקי בריטניה הגדולה. שונה בתכלית הוא מצבם של איי-התעלה ושל האי מאן: האיים גרנסי, ג'רזי, אולדרני וסארק אינם שייכים לממלכה המאוחדת. מעמדם מוגדר כ"טריטוריות תלויות" הקשורות במישרין בכתר האנגלי. לאחר אפיזודה קצרה ב-1941, כששמות האיים המרכזיים הופיע לראשונה בבולי הכיבוש הגרמני, יצאו בולים אזורים בשביל גרנסי וג'רזי ב-1958, דומים ל"ריגיונליים" של יתר חבלי בריטניה. ב-1969 - האיים לא הצטרפו לבריטניה כאשר נכנסה לשוק האירופי המשותף - התארגן הדואר באיי-התעלה על בסיס מינהלי ומסחרי עצמאי לגמרי. ראש המלכה הופיע הלאה בבולים, אך גם שמות האיים ניראו לראשונה. מ-1 באוקטובר 1969 חל נתק גמור ובולי האיים תקפים רק בשטח שלהם עצמם.

האי מאן שבים האירי אף הוא אינו חלק מן הממלכה המאוחדת, אף כי שבעים אלף תושביו הם נתיני המלכה ומצורפם לקהילה האירופית. לאחר תקופת הבולים הרגיונליים, התנתק האי ב-1973 מהדואר הבריטי ומאז אסור להשתמש ברחבי בריטניה בקרוב לשש מאות הבולים, בלי עין הרע, שהאי שלח להדפיס בשני העשורים האחרונים. קשה, כמובן, להחליט אם המדובר בבולים של אוטונומיות או בבולים "אזורים", אך אנו

מקטלוגיה ועד ארץ-הבסקים, מאנדלוזיה ועד האיים הבלאריים, יש פרלמנט משלו. אך לא יעלה על דעת הממלכה הספרדית לוותר על סיסמתה "אונה, גרנדה אי ליברה" (אחת ומאוחדת, גדולה וחופשית) ולהעניק לכל "קהילה" ו"קהילה" גם ריבונות דוארית. צרפת עברה דרך ארוכה מאז ימי הריכוזיות השלטונית המופרזת של המלוכה, הקיסרות והרפובליקה השלישית וחבליה משתחררים בהדרגה מן האפוסטרופסות הקפדנית של הביורוקרטיה הפאריזאית. קורסיקה הסוררת הוכרה רשמית כ"מיקרה מיוחד" ושטחים נוספים, הרחק מעבר לים, כמו גיאנה הצרפתית, גואדלופ, מרטיניק וריאוניון, שהעדיפו בבחירות חופשיות להצטרף לרפובליקה הצרפתית, משתמשים בבולי צרפתיים המטרופוליטניים והם היום, מבחינה בולאית, פחות "עצמאיים" מאשר בעידן הקולוניאלי.

כלומר, יש אוטונומיות ובולים אין להן. ברם, גם היפוכו של דבר נכון: יש אוטונומיות עם בולים משלהן. מדינות לא פחות דמוקרטיות מאלה שאיזכרנו לעיל מוציאות בולים במידה זו או אחרת של ליברליות.

ניכרת מגמה "חדשנית" למדי להנפיק "בולי-אוטונומיה" לאו דווקא בגלל דרישות לאומניות של האוכלוסיה המקומית כי אם מתוך שיקולים מסחריים, בעיקר. מדינות "לא-פאנאטיות", שאין להן עסק עם מיעוטים תובעניים לוחמניים, הסכימו בכל זאת להדפיס בולים נפרדים לאזורים בעלי מעמד נפרד. והרי כמה וכמה דוגמאות יציגות: פורטוגל ראתה, מאז ומתמיד, במדיירה ובאיים האזוריים חלקים בלתי-נפרדים, להבדיל ממושבות שמעבר לים. עוד במאה הקודמת, אבל, הודפסו בולים נפרדים לאיים ואפילו לבירותיהן. הנוהג הופסק ב-29-1928, אולם חודש ב-1980, לא רק בגלל המעמד האוטונומי שקיבלו טריטוריות מרוחקות אלה, כי אם בתורת מקור-הכנסה נוסף לרשות-הדואר המרכזית בליסבון, שמשווקת סדרות אלה ומתירה את השימוש בהן בכל רחבי פורטוגל היבשתית.

לאותה קטגוריה עצמה צריך להכניס גם את הבולים של איי-אולנד. ארכיפלג זה, המכונה בפניית "האוונאמא" מורכב מ-6500 איים, שרק 80 מהם נושבים - בסך הכל ע"י פחות משלושים אלף תושבים. הואיל והם דוברי שוודית, זכו באוטונומיה ומשנת 1984 גם בבולים משל עצמם. בהפצה מטפל השירות הבולאי בהלסינקי.

פרשה דומה מהווים הבולים של איי פארו ורגינלנד שבצפון האוקיינוס האטלנטי: 18 "איי-הכבשים" כפי שהם מכונים בפי חמשים

שרותי בלדרות פרטיים בין יש"ע והעולם הערבי

כל הנוגעים בדבר: יומים חרוצים המטפלים יום-יום בתיירים יוצאים ובאים, היו מפקדים בידיהם מכתבים למשלוח. תייר, שהיה מגיע לגשר אלנבי או לגשר-אדם, היה משלשל את המכתבים, לפני שעבר את הבידוק, לתיבת-דואר ישראלית שהיתה מותקנת במקום. מכיוון שסוכנות-הדואר במקום היתה, לא-אחת, נעולה, לא יכלו המדוורים להצטייד בבולים של דואר-ישראל והיו משלשלים את המכתבים לתיבה ללא בולים. דואר-ישראל היה מעביר את המכתבים הללו לתעודתם, מחתים אותם בחותמת עגולה "T" (טאקס) ואמור לגבות על פי תקנות-הדואר הבינלאומיות, תעריף כפול. במקרים לא-מעטים נמנעו בתי הדואר בשטחים לגבות את הקנס מן הנמענים, כי לא היה להם ענין מיוחד להגדיל את הכנסות ה"כובשים" מדמי הדואר...

במהלך השנים הפכה הבלדרות לשירות דואר "פרטי" לכל דבר: לתיפעול השיטה נרתמו מוניות ואוטובוסים, שעברו את הגבול בסדירות. כל מי שרצה לדוור מכתב בעזה או, לחילופין, בקהיר, היה נכנס לסוכנות - נסיעות מקומיות, מגיש את המעטפה הממוענת הבלתי

הצריכה כתובת בכתב-יד, באותיות לטיניות, מה שבלי ספק חסך לשולחיהן מאמץ רב. כאמור, נפח הדואר שעבר דרך לונדון היה גדול פי כמה מזה שעבר דרך קפריסין ועל כן המעטפות מהאי לישראל או לארץ ערבית נדירות יותר.

במדינות - ערב העלימו עין מהפרה זו של חרם - הדואר וגם ישראל עברה עליו בשתיקה. חותמות ומדבקות של הצנזורה הצבאית הישראלית על מעטפות שיצאו או נכנסו מוכחות, שהשלטונות היו ערים להסדר. מבחינה בולאית, זהו פרק מרתק ואין כל ספק, שמכתבים שנשלחו והגיעו בנתיב זה מהווים מיסמכים פוסטליים-פילטליים "בתום-לב", ללא שמץ של מיסחור.

זו היתה שיטה אחת לחילופי-מכתבים בין הפלשתינאים שבצד שלנו לבין אחיהם שמעבר לגדול. השיטה השניה היתה אישית ו"ידינית" יותר ונעזרה בתיירים ובביקורים קרובים, שחצו את גשרי-הירדן, בעקבות מדיניות "הגשרים הפתוחים" שהוכרזה ע"י ישראל. להלכה, אסור למי שצולח את הירדן להביא איתו מכתבים כלשהם - וחוזר חלילה. אולם, התושיה הערבית מצאה פיתרון, שהשביע את

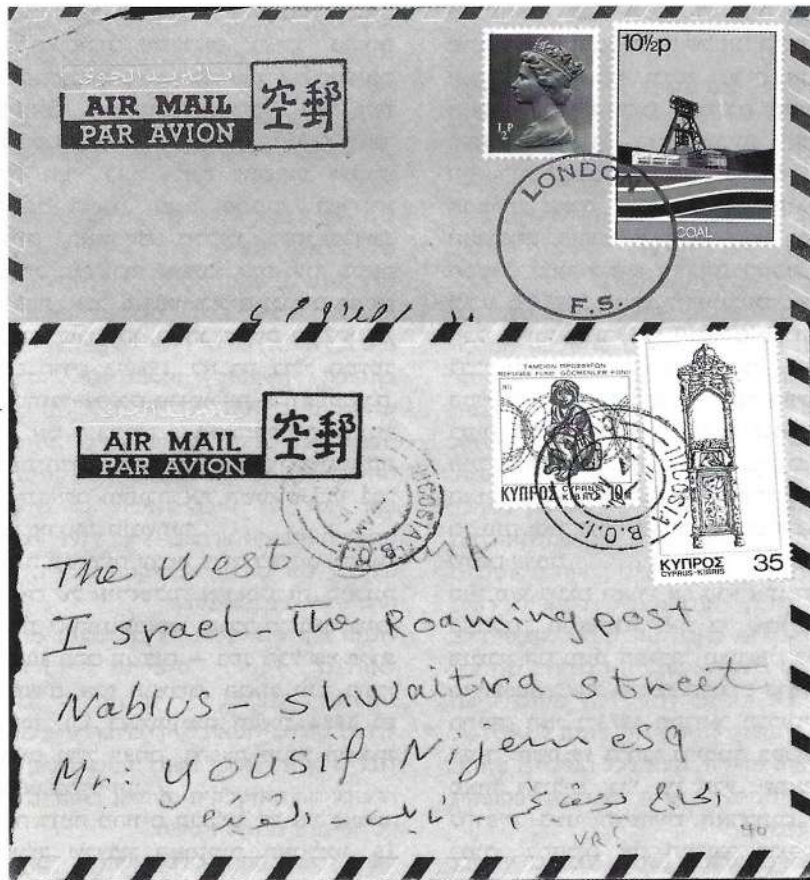
פינוי עזה ויריחו סתם את הגולל על תקופה דוארית משונה בתולדות הנושא הבולאי "ארץ - הקודש", תקופה שהצמיחה כמה וכמה תופעות כהוראת-השעה. 27 שנים, מאז השתלט צה"ל במלחמת ששת-הימים על יש"ע, נמשך הנתק הפורמלי בקשרי-הדואר בין המדינות הערביות, שהוסיפו לקיים מצב של מלחמה איתנו, לבין השטחים "המוחזקים". בפרק-זמן ארוך זה קיימו אויבנו חרם חד-צדדי, שפגע, בעיקר, באוכלוסיה הערבית בגדה המערבית וברצועה, שלא יכלה, לא לקבל ולא לשלוח, דואר במישרין אל קרובים, ידידים ו"פרטנרים" אחרים ומהם. נתק זה כלל גם את תושבי חצי-האי סיני עד לפינויו.

בתקופה הראשונה לאחר יוני 1967, נכנס הצלב האדום הבינלאומי לתמונה והעביר בין ישראל לארצות השכנות טפסים של שאלונים לחיפוש-קרובים או החלפת מסרים קצוצים בנוסף "הכל בסדר" וכו', אך עד מהרה התברר, כי אין זה תחליף העונה על הצרכים בשטח - ואז נולדה השיטה של הסתייעות בצד שלישי, כדי לעקוף את חרם-הדואר.

לונדון, ובמידה הרבה יותר מצומצמת גם קפריסין הקרובה, היו שתי התחנות במסע - העקלתון הפוסטלי. הנוהג, שהתפתח מסוף שנות השישים, היה שאדם בשטחים המוחזקים ע"י ישראל, או תושב של אחת המדינות העוינות, שרצו להתכתב, היו מכניסים את מכתביהם לתוך מעטפות, סוגרים אותן ומצרפים שני שוברי-תשובה בינלאומיים לכיסוי המשך המשלוח בדואר-אוויר, מכניסים הכל לתוך מעטפה חיצונית ומדוורים אותה ללונדון, למשל, אל בית-הדואר הראשי בקינג-אדוורד סטריט. שם היה משרד מיוחד, שטיפל בכמויות רציניות של דואר, שהלך בשני הכיוונים. עובדי המשרד היו פותחים את המעטפות החיצוניות, שולפים את הפנימיות, מדביקים עליהן בולים בריטיים ושולחים אותן הלאה ליעדן, לאחר שהוחתמו בחותמת "אילמת", ללא תאריך (שבמיקרה זה לא היה מוכיח שום דבר), שבה בתנוססו רק השם "לונדון" וראשי התיבות "F.S." (פורין סרוויס) כלומר שירות חיפון.

הדואר הבריטי הגיש ברצון את שרות-התיווך, משום שההכנסה הנוספת משוברי-התשובה המצורפים היתה כדאית בהחלט.

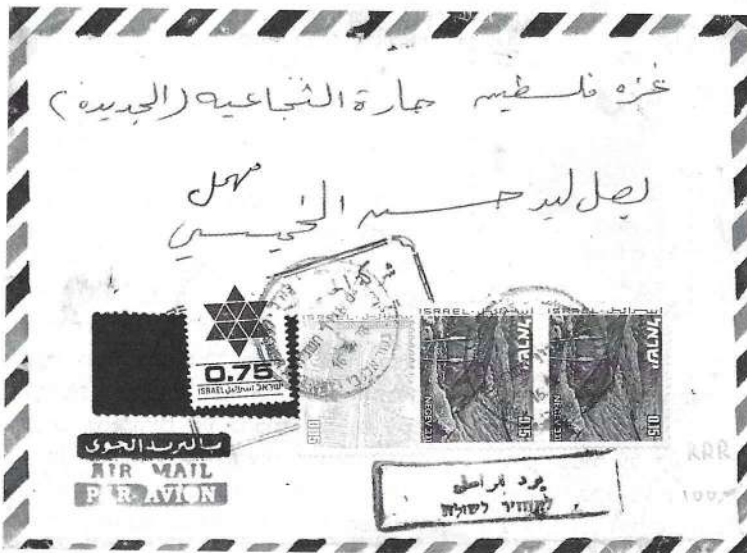
במרוצת הזמן ועם התגברות התכתובת לחו"ל, אף הוכנסו, בעיקר בעזה, מעטפות מוכנות, מודפסות או ממוענות בחותמת-גומי עם המען של הדואר הראשי בלונדון. מצויות בין 10 ל-15 דוגמאות שונות של מעטפות, שלא

סוכני-הנסיעות בצדה ואלו "הקשר הצרבי"

מבויילת וסכום כנידרש. סוכנות - הנסיעות
היתה מחתימה את המעטפה בחותמת,
שהעידה, כי דמי המשלוח שולמו (קיימים
סוגים שונים של חותמות כאלה). לאחר-מכן
היו כל המכתבים נאספים ומועברים
באמצעות שליח פרטי לנקודת מעבר בגבול.
היזמים צעדו עו צעד קדימה כשסוכנויות -
הנסיעות המעורבות הדפיסו תוויות, שהודבקו
על המכתבים ואף הוחתמו בחותמות-גומי
מתאימות. ידועות כתריסר תוויות כאלה,
לרוב כתובות בערבית. רק משרד-נסיעות אחד
"חלבי טרוול קמפני" מעזה שילב גם את שמו
באנגלית. לדעת החוקר הנודע של הדואר
בארץ-ישראל ד"ר יוסף וואלך, בהחלט ניתן
להגדיר פיתקיות אלה כ"מוקדמים" של
"פלשתין" האוטונומית. כל הנושא טעון מחקר
מעמיק נוסף ויש לקוות, שאם וכאשר ישתפרו
הקשרים ההדדיים, ייפתחו אפשרויות חדשות
להבהרת נסיבות התיפעול וגילוי ממצאים,
בנוסף לעבודות התייעוד החלוציות שד"ר וואלך
כבר ביצע בשטח בלתי - מוכר זה.

King Edward St
Post opp. cc - pierce &
U.K. Gordon
please ndp nct send this
t met to mg friend in israel

השירות הבולאי מודיע כי:

* התקנת המיחשוב (תוויות-ביול מס"ד) נדחתה לפי שעה, בסניפי-הדואר ירושלים-גילה, באר-שבע, גבעתיים, יהוד, עפולה. לימים אלה תוכננה התקנת מיחשוב בסניפים הבאים: ירושלים – בית וגן, חיפה (רח' אלון, מרכז-הכרמל, שיקמונה), רחובות (רחובות מקוב והרצל), רמת-גן – (רח' זיבוטנסקי וביאליק), נהריה, עכו, ירושלים (רח' שמאי, מחנה-יהודה, רח' הורדוס, המרכז, רחביה); ת"א (יפו, גאולה, וייצמן); חיפה (הנביאים, שער-פלמר, ציקפוסט, אחוזה); אילת, אשקלון; פתח-תקוה, נתניה (הרצל 15 ו-59); חולון (אגרוזנק), כפר-סבא, רעננה, הרצליה, נצרת-עילית, קרית-חיים-המפרץ, קרית-מוצקין, כרמיאל, נצרת (מוסקוביה), קרית-אטא. התוכנה למס"ד הותקנה כבר בסניף נחלה, רח' הרצל 63 בחיפה. אספנים המעוניינים בקבלת תוויות, ימציאו חמש מעטפות, לפחות, למנהלי הסניפים הנ"ל בצירוף דמי-המשלוח – עד ה-10 ביולי 1994.

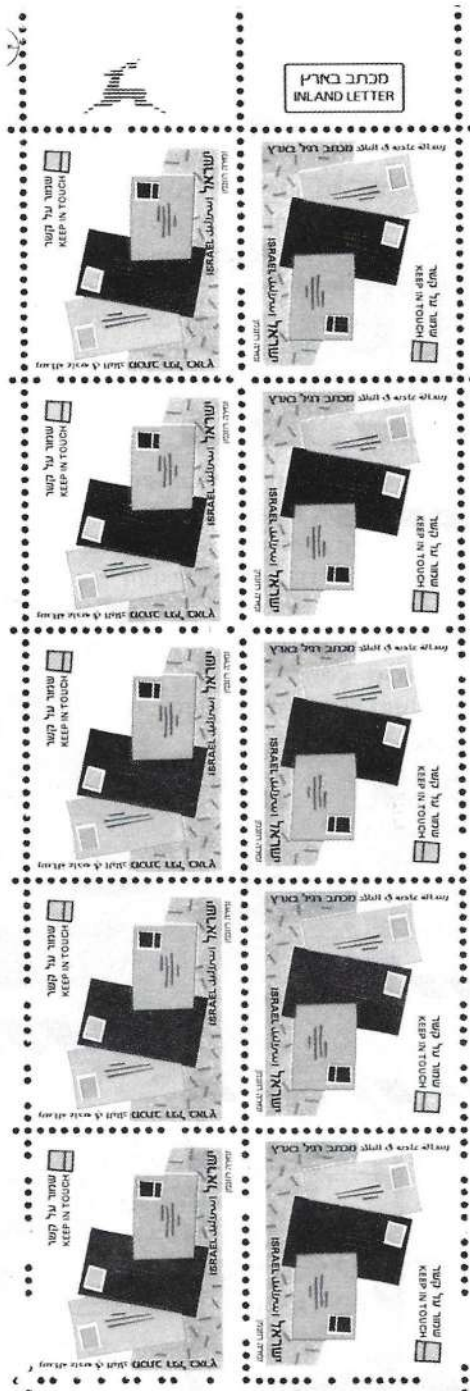
* הוחל בהפצת דפיות לאיסוף בולי ישראל מס' 67; נמשכת הפצת דפיות מס' 65 ו-66; הופסקה מכירת דפיות מס' 64.

* החלה מכירת מעטפות-הדפס עונת-השנה "אביב" ו"קץ" באריות בנות 10 (המחיר 9.70 ש"ח לאריות).

* הופיעו גלויות תירות מקושטות "נצרת" ו"טבריה" (1 ש"ח, דואר-אוויר לחו"ל), ו"ים-המלח" (0.85 פנים-הארץ).

* עם החלת האוטומטיה בוטלו חותמי-הדואר הבאים של המינהל האזרחי: מרכז-תעשיה ר/עזה; בית-חאנון 1; בית-לאהיה 1; ג'באליה 2; עזה 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12; שייך רדואן 1; נוציראת 2; דיר-אל-באלח 2; חא-יונס 3; בני סהילה 2; רפיח 1, 2, 3; מסוף רפיח; דואר נע קטע עזה. רשות-הדואר איפשרה לאספנים בהודעה מ-3 במאי 1994 לבקש חתמות של היום האחרון של מעטפות מבולות, שיש להמציא לממונה על הדואר בעזה, ת.ד. 98210, אשקלון 78100 (עבור חותמי-עזה) או לחילופין לממונה על עניני הדואר ביהודה ושומרון, ת.ד. 999999, ירושלים 91999 (עבור חותם יריחו). בהודעה לא צויין מועד אחרון למשלוח המעטפות להחתמה.

לעומת זאת ננקב ה-20 במאי כמועד אחרון להחתמת מעטפות מבולות בשני חותמים חדשים, שאמורים היו להכנס לשימוש עקב פתיחת יחידות-דואר חדשות "צומת אדם" בביקעת-הירדן ו"מבוא עזה" במחסום ארז. מבדיקה שערכנו, התברר, כי במועד המוצהר,

לא היו חותמי "צומת-אדם" ו"מבוא-עזה" מוכנים להפעלה.

* בול "שמור על קשר" ללא עריך, המיועד למשלוח מכתב בארץ, אשר הופיע לראשונה ב-19.2.1991, הונפק לאחרונה במתכונת של

קונטרס בולים וצמדים הפוכים ("טט-בש"), וסופק למכירה בבתי-הדואר החל ב-18.4.94, ללא הודעה מראש "בשל אילוצים מינהלתיים". לאחר שהדואר שכן להודיע על כך לאספנים, איפשר להם לרכוש הפריטים, גם כשהם מוחתמים (בחותמת דואר תל-אביב-יפו 4, הנושאת את תאריך ההופעה) עד סוף מאי.

מחיר הקונטרס – 8.50 ש"ח, ובו 10 בולי ברכות "שמור על קשר" ללא עריך וללא שבילים. גודל הקונטרס: 11.5 על 60 מ"מ. מחיר גליון צמדים הפוכים – 17.00 ש"ח, ובו 5 שורות של 4 בולים בכל אחת, בסה"כ 20 בולים ללא שבילים וללא מספרי לוח.

למנויי השירות הבולאי, החתומים על "דברי בולים", יסופקו הקונטרסים והצמדים ההפוכים יחד עם הבולים שיופיעו ב-21 ביוני 1994.

* ב-23.5.94 הופיעו 3 גלויות מרב לבולי אדריכלות הסגנון הבינלאומי בתל-אביב. מחיר כל גלויה 2.50 ש"ח. הגלויות נמכרות בכל בתי-הדואר המוכרים חומר בולאי, במשך חודש או עד אזילת המלאי.

מנויי השירות הבולאי, המנויים על גלויות מרב, יקבלו את הגלויות במסגרת הופעת בולי יוני 1994.

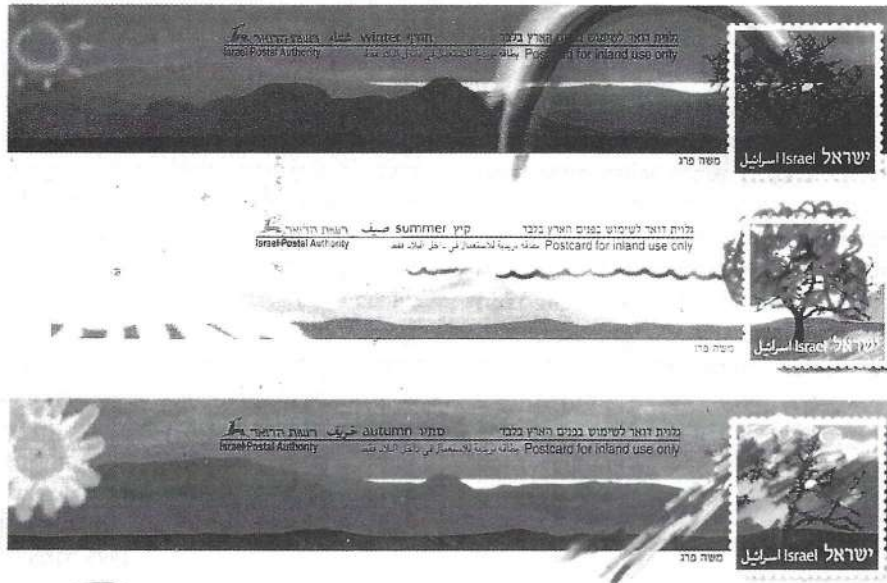
בתאריך הנ"ל הופעל חותם דואר מיוחד, לציון וועידת האדריכלות, באשנב השירות הבולאי ביפו וגם באולם "הבימה", כשירות למוזמנים לוועידה בלבד, ובדוכן מיוחד בשד' רוטשילד. מנויי השירות הבולאי, הרוכשים חותמות אירוע, יקבלו את החומר המוטבע בחותמות במסגרת הופעת בולי יוני 1994.

* ב-10 במאי הוכנסו ארבעה חותמים חדשים בדואר ישראל במרחב הצפון ובת"א: אור-עקיבא 4, עין-השופט 1 (החלפה); תל-אביב (החלפה) 368, במקום 275; תל-אביב (החלפה) 369 (במקום 75, ביפו).

* ב-17 במאי הוכנס חותם "נצרת 11" לשימוש בסוכנות דואר חדשה ושמה "ספרא-נצרת" בכביש שפרעם-נצרת. מספר-ההיכר של הסוכנות הוא "980".

* ב-10.5.94 הופיעו בישראל גלויות "גוביינא אירועים" המיועדות להחזרת תשובה להזמנה להשתתפות באירועים. הגלויות נמכרות כשהן ארוזות בחבילות של 50 יחידות במחיר 42.50 ש"ל לחבילה. למנויי השירות הבולאי יסופקו 4 גלויות (אחת מכל סוג) חתומות בחותמת דואר רגילה "ת"א-יפו 4" (10.5.94) במחיר 3.40 ש"ח. הגלויות יסופקו יחד עם הבולים שיופיעו ב-21 ביוני 1994. הגלויות נושאות בולים מוטבעים של ארבע עונות-השנה, בעיצובו של משה פרג.

* ב-29 באפריל האחרון הוכנס לשימוש באותו יום בלבד חותם אירוע "בואינג 747-400 ממריא אל-על" בנתב"ג.

שולח המל SENDER	לכבוד אל חביב ADDRESS
מן עתון ADDRESS	מן עתון ADDRESS
קוד CODE	קוד CODE
ישוב מכלי אמצעי PLACE	ישוב מכלי אמצעי PLACE

מכתב למערכת

בגליון מס' 8 של "שבל" פורסמה בקורת על תערוכת בולי צלב-אדום ורפואה, והיות וגם הוזכר שמי ברצוני להגיב: הבול הראשון שהופק בנושא הצלב-האדום אכן הוא, לכל הדעות, הבול מפורטוגל. הוא הודפס בכמה מהדורות ובכמויות גדולות מאד, לראשונה בשנת 1889 בשני נקבובים: 11.1/2, והנדיר בניקבוב 12.1/2. לגבי ניקבוב 11.1/2 ישנה חלוקה נוספת, פחות מוכרת לאספנים, לפי סוגי הנייר. ההדפסה השנייה היתה בשנת 1890 ההדפסה השלישית היתה בשנת 1908 ההדפסה הרביעית היתה בשנת 1910 ההדפסה החמישית היתה בשנת 1915 בסך הכל היו שבע הדפסות. לגבי אי-הצגת בול זה באוסף שלי:

המדובר באוסף תימאטי הדן בפעילויות הצלב-האדום בעת מלחמה ובעת שלום ותוכנית האוסף והפיתוח התימאטי אינם מחייבים הצגת הבול הפורטוגלי שאגב, נמצא

תשובת המערכת:

כללית, המוכחים בתצוגה. בהזדמנות זו יורשה לי לתקן טעות שנפלה במאמרי שבקטלוג התערוכה בדף מס' 27. בפסקה שלפני האחרונה מוזכרת "מלחמת הבוקסרים באפריקה", כמובן צריך להיות "מלחמת הבורים האפריקה". אותה שגיאה יש לתקן גם בחלק האנגלי בדף מס' 33. מ. מיכאלי

אנו מודים למר מיכאלי על הערותיו הענייניות, אך הוא טועה בהגיבו על "אי-הצגת הבול" באוסף שלו. בביקורתנו צויין בפרוש "מר מיכאלי כולל ומוזכר במאמרו בקטלוג-התערוכה, שפורטוגל הוציאה את הבול הראשון".

הטענה שלנו התייחסה רק לעובדה, שפורטוגל היתה המדינה היחידה, שפטרה את הצלב-האדום מדמי-משלוח על בסיס שנתי קבוע - ושהדבר כלל לא בא לידי ביטוי בתערוכה.

באוסף הרחב שלי. לא רק שלא היתה חובה להציגו אלא להיפך, שימוש בבול כל-כך המוני היה עלול לפגום בתצוגה (בקרטריון הנדירות). השימוש של המדווח מהתערוכה במונח "נפקדות מוזרה" בהתייחס להעדר הבול הרגיל הבודד - יכול רק להעיד על חוסר הבנה מוזר של הכותב על מהות האוסף התימאטי המודרני.

עבר זמנה של התצוגה התמאטית-דוקומנטרית, שיטת איסוף "שנקברה" סופית ב-1985 (כללי התצוגה של פ.י.פ. - רומא 1985). לפי אופנת שנות ה-60 ואולי ה-70, מספיק היה להציג אוסף "שלם" של כל הבולים אשר ציוריהם מתייחסים לנושא ספציפי ולצפות למדליה מכובדת. לא היה בכך לא אתגר אינטלקטואלי ולא הוכחת ידע בולאי משמעותי. לא במקרה, ההערכה כיום, בתצוגה תחרותית איננה מוענקת יותר למידת ההתמצאות בקטלוגים הבולאיים הכלל-עולמיים, אלא רק לידיע הבולאי והנושאי שמעבר לקטלוג כללי ואנציקלופדיה

המזרח-גרמנים פסלו את אנה פרנק

העתונות הבולאית בגרמניה, ובמיוחד התחקירנים של "זמל-אקספרס", המסונף ל"דויטשה בריפמארק-צייטונג" היוקרתית, עטו כמוצאי שלל רב על ארכיוני מינסטריון-הדואר של מזרח-גרמניה, שנפתחו בפני הציבור לאחר התמוטטותה של ה"רפובליקה הגרמנית הדמוקרטית". בין הגילויים שנשמרו עד כה בסוד היתה גם פנייתו של פלוני תושב העיר לייפציג, שבשנת 1959 הציע לרשויות-הדואר להנפיק בול לזיכרה של אנה פרנק.

המציע גם צירף לעתירתו סקיצה המראה את דיוקנה של הילד היהודיה, שהפכה סמל לקורבנות הצעירים של ההיטלרזים. בזווית העליונה של ההצעה כלולים שני מגיני-דוד וביניהם הכתובת "יום-הזיכרון לקורבנות הפאשיזם".

במאמץ אידיאולוגי לחבב את רעיון הנפקת הבול על השלטונות, הסביר המציע במכתבו: "עקב ההשתוללויות האנטישמיות המרובות ברפובליקה הפדרלית המערב-גרמנית (1959) היתה שנת מגיפת ציורי צלב-הקרוס, שבה מתעוררת מחדש הרוח הרעה של המיליטריזם והגזענות, רואה אני לנכון להוציא בול כזה מטעמית-עמולה. תהיה בכך משום מהלומה נגד מדינת-בון, שחותרת במדיניותה לקימום ממלכת-היטלר לשעבר". מינסטריון-הדואר השיב, כי בחירת ה"מכובדים" המופיעים מדי שנה במסגרת הסידרה לזכר אנטי-פאשיסטים שנרצחו, היא בסמכותה של "הרשות להקמת אתרי-זיכרון לאומיים" והעביר את ההצעה למוסד זה. הדואר פטר את עצמו בזאת ושוב לא נגע בנושא "העדין". גם כשהונפקו ב-1962 ב"ד.ר." שתי סדרות לכבוד אנטי-פאשיסטים מארצות שונות, לא נמצאה אנה פראנק ראויה להיכלל ביניהם. אף כשמלאו, ב-1979, יובל שנים להולדת בעלת היומן המפורסם, כיבדה רק בון "הרעה" את הקורבן הצעיר של השואה.

התנצר ונספה בשואה

חותמת מהעיר אורליאן מזכירה 50 שנה למותו של מקס ז'אקו (יעקוב) במחנה-ריכוז נאצי. הצייר, הסופר והמשורר, שנולד כיהודי, התנצר ב-1915 (מה שלא עזר לו כשהכובשים הגרמנים עצרוהו) וחי לסרוגין במינור. בכתביו ובציוריו חתר ל"הרמוניה חדשה" לתפיסת המציאות. במוזיאון-האמנות של אורליאן מתקיימת בימים אלה תערוכה של יצירותיו תחת הכותרת "המלאך שמוגר". האמן, שנולד ב-1876, היה ידיד של פיקאסו. דיוקן מאת פיקאסו, שצייר אותו פעמים מספר, שימש בסיס לבול-זיכרון, שהופיע בצרפת במלאת מאה שנה להולדת ז'אקו.

המשוחררים ממורמרים

מאבק ציבורי ופרלמנטרי נטוש בארה"ב סביב דרישת ארגון החיילים היהודים המשוחררים להתכבד בבול זיכרון למלאת לו 100 שנה. הצייר הרפובליקני ג'יימס טלנט ועמיתו הדמוקרטי אליוט אנגל הגישו לבית-הנבחרים בווישינגטון הצעת-חוק לתמיכה בוותיקה-המלחמות היהודים, אך הסיכויים קלושים. לראשונה פנה הארגון אל הדואר ב-1988 ואז נאמר להם, כי הועדה המייעצת להנפקות חדשות מתכנסת רק אחת לשלוש שנים. ב-1993 פתח הארגון במערכה ציבורית-לשווא.

אומר יו"ר הארגון אדוורד בלט: לאור הנושאים המרובים שהועדה אישרה בשלוש השנים האחרונות — מאלוויס פרסלי ועד ראש-השנה הסיני — ניבצר מאיתנו להבין את פשר הסירוב, מה גם שאושרו בולים לעשרה ארגונים אחרים בעלי אופי צבאי. ומוסיפה דוברת-הארגון, מישל ספיבק קלי: "אם הארגון שלנו אינו ראוי — הייתי רוצה לדעת מי כן". ביסוד דחיית הפניה מונחת רתיעתה של הוועדה המייעצת האמריקנית מפני בולים המכבדים מוסדות וארגונים "דתיים".

ברזיל מכבדת את המדען סייבין

בול צבעוני עליו לכבוד ד"ר אלברט ברוס סייבין, שהיה נשיא מכון-וויצמן למדע ברחובות, הופיע בברזיל. דיוקנו של המדען הדגול נראה במרכזו כשהוא מוקף ילדים המשתעשעים עם "זה-גוטיניה", הסמל הלאומי של המערכה להדברת פוליו בברזיל. האמן דרלן רוזה, שעיצב את הבול בטכניקה מעורבת, ביקש בזאת להמחיש את נחון אמצאתו של סייבין — החיסון האורלי נגד שיתוק ילדים. הבול, בערך של 160 קר, נושא בתחתיתו את הכיתוב "כבוד לאלברט סייבין. הילחמו בשיתוק ילדים". הוא הודפס במיליון עותקים על נייר זרחני ויימכר עד ה-31 בדצמבר 1995.

המנוח, שנולד ב-26 באוגוסט 1906 בביאליסטוק, פולין, ומת ב-3 במרץ 1993, היגר בגיל 15 עם משפחתו לארה"ב. הוא למד אודונטולוגיה שלוש שנים לפני שהתקבל לבית-הספר של אוניברסיטת ניו-יורק וסיים את חוק למדיו בגיל 25.

בשנת הכתרתו בתואר דוקטור, השתוללה בניו-יורק מגיפת פוליו, שהסבה את שימת-ליבו למחלות מדבקות ובמיוחד לאלה הפוגעות במערכת העצבים. סייבין השתלם בפתולוגיה, כיורוגיה ורפואה פנימית לפני שהצטרף למכון-רוקפלר למחקר, במטרה לחקור את הנגיפים הגורמים מחלות שונות בבני-אדם.

היו לו השגים מרשימים בשטח זה, אך בעיקר התפרסם בזכות החיסון נגד פוליו דרך-הפה. בעולם הרפואי הוטלו ספקות בבטיחות הנסיון אך סייבין לא היסס לנסות אותו על גופו ועל בני-משפחתו. הוא היה לא רק תיאורטיקן גדול כי אם גם תברואן ציבורי מסור. בשנות ה-50 הונהגו בארה"ב "ימי-החיסון הארציים", שכונו בפי העם "ימי א' של סייבין האורלי". מארה"ב פשטה האסטרטגיה של חיסון המוני לכל ארצות יבשת-אמריקה.

מצבות יהודיות לבניית שפנדאו

ארבע מאות שנה חוגג השבוע הדואר הגרמני לכבוד מצודת שפנדאו, שבנייתה הושלמה בסוף המאה ה-16 במקום אסטרטגי ליד ברלין, שבה הוחזק עד סופו פושע-המלחמה הנאצי רודולף הס. לועוד זה של המיבנה המרובע האדיר אין זכר בדף-הסבר לבול שקיבלנו מהדואר בבון. ואולם צויין שם כי בתורת חלק מ"חומרי-הבנין" לאגף המגורים וליסודות נלקחו מצבות לבניית-הקברות היהודי שממערב לעיר שפנדאו. אבני-מצבה אלה הוצאו בשנים האחרונות. ורוכזו באתר, שבו ניתן לבקר כיום.

פרנץ וורפל ואסירי המחנות

הדואר הגרמני מתעתד להנפיק ב-5 במאי 1995 גליון – מזכרת בערך של 1 מ"ג למלאת 50 לשחרור האסירים ממחנות-הריכוז הנאציים.

ב-10 באוגוסט 1995 יונפק בול באותו ערך למלאת 50 שנה למותו של הסופר פרנץ וורפל, מחבר "40 הימים של מוסה-דאז", "שירת-ברנדט" ו"יעקובובסקי והקולונל". יליד פראג, נשא לאישה את אלמנתו האנטישמית של המלחין גוסטב מאהלר, שהתנתה תנאי, כי יפרוש מן היהדות, וה"הטבילה" אותו אחרי מותו בקליפורניה, מאחר שבחיו היסס לעבור לדת הקתולית.

בול ווקסמן לא יופיע

מדינת-החסות הדרום-אפריקנית טרנסקאי נעלמה מן המפה – ואיתה גם הסיכוי, שיופיע הבול המתוכנן לכבוד ד"ר זלמן אברהם ווקסמן, חתן פרס-נובל לרפואה ופיסיוולוגיה לשנת 1952. הבול לכבוד הביוכימאי הדגול, מגלה הסטרפטומיציין, אמור היה להיות מונפק ב-28 באוקטובר הקרוב, במסגרת הסידרה התשיעית לכבוד חלוצי-הרפואה הרביעיה – שלקראתה גם הוכנה כבר חותמת של יום-ההופעה – כללה גם את סיר רוניד רוס, שגילה כי יתושי-האנופלס גורם למלריה; רוברט קוך, שגילה את חיידקי השחפת והכולרה; ואת ויליאם גורגס, שתרים רבות לבניית תעלת-פנמה ע"י הדברת יתושים למניעת מלריה וקדחת.

ווקסמן (1888-1973), בן למשפחה אדוקה מאוקריאנה, הגיע לארה"ב בגיל 22 ונמנה עם גדולי החוקרים והפרופסורים למיקרוביולוגיה.

בול וואלנברג יונפק בארה"ב

ראול וואלנברג יכובד בבול אמריקני בשנה הבאה – על כך מודיע השבועון "גיואיש וויק". לפי מקור זה, כבר אושרה ההנפקה ע"י הוועדה הציבורית המייעצת ותפורסם בסתיו, יחד עם יתר הבולים שיופיעו ב-1995.

"בול ישראלי"

קפקא באוסטריה

חותמת עם דיוקן פרנץ קפקא הופעלה בתערוכה בקלוסטרנויבורג שבאוסטריה, במלאת 70 שנה למותו.

בגליון האחרון של "דה ישראל פילטליסט" מצאנו ציור זה שנלקח מתוך עלון-החדשות הפנימי של בתי-הספר העבריים בעיר קליבלנד שבמדינת אלהיי, ארה"ב. המדובר ברעיון לבול ישראלי, שהגנה התלמיד דויד פראדיי, במסגרת תחרות לילדים, שארגנה המדריכה ביאה סטדטלר, המעבירה קורס להכרת ישראל באמצעות בוליה. בידיעה נאמר, שזו אחת ההצעות היותר מוצלחות. הגב' סטדטלר אף חיברה ספר בנושא ומשמשת כסגנית עורך "דה ישראל פילטליסט".

"אדון, תן ת'בולים!"

מאת שלמה אביגד

היינו מראים איש לרעיו, לאלתר, את הבולים שבהם זכינו ומתפארים בהצלחותינו. בולים מאוסטריה, אנגליה, צ'כיה או פולין היו מצויים כחול על שפת-הים, אולם הישג ועילה להתרברבות היו בולים מארצות אכסוטיות, ששילבו את דמיונו. הנדבנים העיקריים היו אנשים פרטיים, שהורידו לנו בולים מן המכתבים בו-במקום (לא-תמיד בלי לגרום נזק בלתי-הפיך וקורע-לב). פחות פילנטרופיים היו שליחים של כל מיני מוסדות וחברות שהיו צריכים להביא את יכול-התכונות למשרדיהם בלי לקרוע מעטפות. היו ימי "אסל" והיו ימי "בסל", אך כללית ניתן לסכם שאיכשהו נהנינו מצורת האיסוף הזאת, שלא עלתה לנו בגרוש.

בימים "הרזים" ליד תא-הדואר, היינו ממחרים לסיים את נוכחותנו מאחור ועוברים לצד הקידמי של הבנין, ששם נמצא המקור השני לרכש הבולאי שלנו: אשנב ה"פוסט רסטנט". בימים ההם, שהיו ימי עליה גדולה מאירופה התיכונה והמזרחית, וימי "מוחרס" ("עוברים דירה") תכופים, היתה קבלת מכתבים שנימענו הישר לבית-הדואר, הרבה יותר מקובלת מאשר כיום. הדואר המנדטורי לא גבה שום אגרה בעד שירות זה מאנשים, שמסיבה זו או אחרת, לא יכלו או

היחידים ברחבי העיר העברית הראשונה) כי אם גם אצלנו.

"אצלנו" משמע תלמידי בתי-הספר היסודיים ("העממיים", כפי שכונו אז), שהיינו אספני-בולים "שרופים" ולא נרתענו משום מאמץ (נדי להעשיר את אוספינו, סוחר-בולים היו כבר אז בתל-אביב. לא רבים, אבל יחסית, הייתי אומר, יותר משיש כיום. אלא שהמלאי שלהם היה מצומצם ובכל אופן, דמי-הכיס של ילד בימים הקשים ההם, לא איפשרו רכש בולאי בקנה מידה רציני.

אז מה נשאר לנו לעשות? לשנורר "בולים, בולים"... התופעה של ילדים גילאי 14-7, שצבאו על תנאי-הדואר שבצד רחוב פיזיוטו – שנקרא אז רחוב-הגשר – היתה חזיון נפרץ בתל-אביב הקטנה של שנות השלושים. אם זיכרוני אינו מטעה אותי, נעשו מיספר נסיונות מצד פקיד-דואר מרושעים להדביר את המכה ולגרשנו משם, אך כשזרקו אותנו לרחוב (זמנית) פשוט המשכנו במעללינו בחוץ.

שיטת-הפעולה היתה פשוטה: להתנפל על כל אדם שפתח את תא-הדואר שלו והוציא מכתבים – בעיקר "מחול", כמובן ולהתחנן: "אדון, תן ת'בולים!". המעקב אחרי מקבלי הקורספונדציה היה "צמוד" והתחרות בין הילדים היתה קנאית, אם כי ידידותית. שכן

על חטאי אני מתוודה היום – חטא-קדמון מלפני ששים שנה בדיוק. ונזכרתי במעשה-שהיה כשנכנסתי לא-מכבר לאולם המודרני המשופץ של הדואר המרכזי ברחוב אלנבי בתל-אביב – כי שם התרחש המיקרה, בשנת 1934.

קטע זה של אלנבי, שהוא כיום מוזנח למדי, היה אז מרכזי מאד: הצומת של הרחובות מיקווה-ישראל ויהודה הלוי, המה מרוב אדם בכל שעות הפעילות המסחרית. הרכבת, שעברה באמצע העיר, ושמוסומיה המורדים הרגיוז את התושבים פעמים רבות במשך היום, הוסיפה למקום נופך של מוקד תחבורתי חשוב (עד שקמה מדינת-ישראל וסילקה את המיטרד).

המיבנה הדו-קומתי של הדואר לא נשתנה מאז; רק העזובה הכללית המאפיינת אותו לא היתה אז כל-כך בולטת.

בחזית הבנין, הפונה לרחוב אלנבי, היו ממוקמים כמו היום, אם כי בסדר שונה, האשנבים לקהל. בירכתי-הבנין-העובר עדיין שיפוצים ללא הפסק התשרעו שורות שורות, טורים טורים, תא-הדואר שהיו פופולריים מאד בימי המנדט הבריטי.

פופולריים לא רק בקרב הפירמות המסחריות ששכרו אותן (עד כמה שזכור לי היו אלה

60 שניות על תולדות - הסניף

מי הקים, מתי הקים, מדוע נעקר עץ האורן...

יוקרנו דרך קבע תמונות מן ההיסטוריה של הסניף בשנות ה-30. נכדו של צבי, דניאל אומיר, ברח את רשות הדואר על שראתה "לחדש את ימיו של הבנין כמקדם..." הדואר באלנבי שייך להיסטוריה הציונית – ומי שמעריך את העבר ומכבד אותו יש לו עתיד!

הראשי לת"א-יפו ונכבדים רבים... כיום מדובר בשיפוצ הסניף והשבת מראהו המקורי משנות ה-30: הוחזרה הכניסה הראשית למקומה הקודם בפנינת הבנין ברחי אלנבי, פינת יהודה הלוי. בקרוב תונח לוחית אבן ובה יצוין פועלו של צבי סטריכלביץ ומול תאי הדואר

המפורסם (באותם ימים) יהודה מגידוביץ.

במכתב לעיריה יום 29.5.30 הוא כותב לעיריה: "היות שהזמן עבור גמירת בניין הפוסטה 15/9 – הוא קצר מאוד עבור בניין גדול כזה, ויש לי כבר כל הדרישות של ההנהלה הראשית של הדואר בירושלים, אי לזאת הנני מתכבד בזה לבקש מכם להועיד ישיבת מועצה... כדי שאוכל לקבל את הרשיון..." ובמכתב מ-16 ביולי הוא מבקש מאד: "בזה הנני מתכבד לבקש מכם להרשות לי לעקור את העץ 'אורן ירושלמי' שנטוע באמצע המגרש שעליו התחלתי לבנות את הדואר..."

בתוך 7 שבועות נבנה בניין הדואר ובטכס חנוכת הבניין נכחו מר פוסטר מ"מ מנכ"ל הדואר הבריטי, מר מאיר דיזנגוף ראש עיריית ת"א באותם ימים, הרב עמיאל, הרב

צבי סטריכלביץ מייסד הבניין,

סניף אלנבי נבנה בשנת 1930 ע"י צבי סטריכלביץ. מדובר באיש רב-פעלים שראה בחזונו את חשיבות הדואר לחברה ולעסקים – ומשום כך פנה לעיריה שוב ושוב להקים בית דואר גדול בתל אביב. סטריכלביץ לא שקט ולא נח ושכר לביצוע המשימה את האדריכל

טקס הנחת אבן הפינה לבניין הדואר (בשנת 1930): בתמונה - פוסטר (רביעי מימין) מ' דיזנגוף (במרכז), הרב עמיאל וצבי סטריכלביץ (שני משמאל).

באדיבות "חדשות - הדואר"

אמת, כיום אין ילדים מפצירים בעוברים ושבים לתרום להם בולים. יש שיטות מתקדמות יותר להשיג אותם. ברם, מוסר-השכל אחד נובע מכל הסיפור האישי המביך הזה: אל תתנו לצד האפל של הבולאות להשתלט עליכם!

נ.ב. אם אותו פקיד אלמוני עודו בחיים שליט"א, שיואל בטובו לפנות אלי. אני משוכנע, שנגיע לעמק-השווה על החזרת-הקרן, תוך וויתור על הריבית.

ממני להחזיר את הכסף. חשבתי רק על דבר אחד: כמה בולים אוכל לרכוש לאוסף שלי תמורת המענק הפתאומי, שלא הגיע לי... וזה מה שעשיתי: משכתי את עשרת הגרשים מן האשנב, עברתי במרוצה את כל רחוב אלנבי עד שנחתתי בחנות-הבולים של שניאור בפנית טשרניחובסקי. אביו של מי שהיה לימים כדורסלן ישראלי מצטיין, החזיק אז במלאי הקוסם ביותר של בולים גדולים וזולים בכל ארץ-ישראל. הצטיידתי בכמות ענקית של בולי ווליס ופוטונה, משולשים ומעויינים של טאנו-טובה, סדרות שלמות של מונגוליה וניקארגואה ומי יודע מה עוד, עד שביזבזתי את כל הממון המלוכלך. עשרה גרוש היו אז סכום נכבד. משפחה של ארבע נפשות יכלה להתקיים על זה יום שלם, כולל שמנת "תנובה". ימים אחדים לאחר-מכן, לא התקרבותי לדואר ברח' אלנבי, עד שהייתי בטוח, כי קלסתרני אינו מתנוסס על איזה כרוז של "מבוקשים" תלוי על קירות בית-הדואר. מן המועקה המצפונית, אבל, לא הצלחתי להשתחרר משך ששים שנה. עובדה: חשתי בצורך להתוודות בפומבי ואני תפילה, שמענתה יוקל לי.

לא רצו לקבל את מכתביהם בתיבת-הדואר הביתית.

ובכן, נימענים אלה היוו את "קהל-היעד" השני של תלמידי תל-אביב הלהוטים לבולים. גם להם היינו אורבים ומנדנדים "אדון, תן ת'בול", מרגע שהפקיד באשנב ברר, מתוך צרור-מכתבים וגלויות בתאים המסודרים לפי א"ב, את המיועד לקורבנותינו.

לקצר לכם את הסיפור: יום בהיר אחד בקיץ תרצ"ד אני עומד בתנוחת "אמבוש" לפני אשנב ששימש למסירת "פוסט רסטאנט". הפקיד הסתכל בי, הזעיק פרצופו ושאל: "ילד, מה אתה רוצה פה?"

וודאי גימגמתי מרוב פחד כשעניתי לו – והרי זו היתה האמת, כל האמת ורק האמת – במלה אחת: "בולים!"

וכי מה יכולתי לענות לו?

מבטו של הפקיד נפל על מטבע – 100 מא"י נוצצים – שהיתה מונחת לפניו על הדלפק. כנראה שהושארה שם ע"י לקוח כלשהו או נשכחה ע"י פקיד שישב שם קודם. אינני יודע עד היום אם לא היה זה אליהו הנביא, שהשליש את המטבע במקום. יתכן ויבוא תשבי באחד הימים ויתרץ את הקושיה. הבטוח הוא, שהפקיד היה משוכנע, שאני הנחתי לפניו את המטבע כדי לקנות בולי-דואר, דחף אותה לעברי והפטיר: "כאן לא מוכרים בולים".

לבושתי וכלימתי ולדראון-עולם, לא סירבתי ל"מתנה" הבלתי-צפויה. לא דחיתי אותה ב"אבל, הכסף לא שלי", כפי שהיו מחייבים היושר והמוסר. אמנם, הייתי – וגם השתדלתי מאז – להיות ילד הגון, אך באותו רגע של מיבחן-יושר גורלי, נכשלתי. הייתי כה מופתע, שכל מה שצץ לי בראש היה "קח את כסף וברח". וזה מה שעשיתי. לא חשבתי על מה שיקרה לאותו פקיד כאשר יבדוק את הקופה בגמר עבודתו. לא חשבתי מה יקרה אם יתפסוני בקלקלתי. לא חשבתי על הריבית המצטברת על עשרה גרוש פלשתינאיים מקץ ששים שנה, אם אי-פעם תתבע. ממשלת-המנדט

קראת? חייבת? נהנית?

אנו בטוחים, שגם לך, הקורא, היו חוויות מעניינות שקשורות בתחביב שלנו. פסיפס איזה מעטפה נדירה? גילית משהו יוצא-דופן? פגשת איזה בולאי "משוגע"? ערכת מירדף אחרי פריט חמקמק? ספר לנו מה קרה. כתוב את הסיפור שלך ושלח אותו למערכת "שבל", ת.ד. 4523, ת"א, ונשמח לפרסם אותו.

ד"ר ואלך מכירות פומביות

Dr. WALLACH PUBLIC AUCTIONS

**קניה, מכירה
והערכת בולים מקצועית**
בולים, מעטפות, מטבעות, יחדיקה.
קהל קונים ומוכרים מחמש יבשות.

קרדיט בינלאומי במכירת
אוספים מתנדירים בתחום.

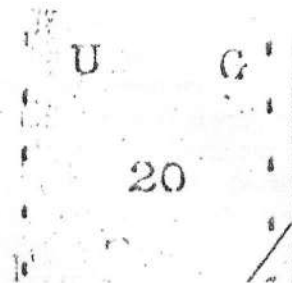
צלצל ונגיע אליך!

חדך יבנה 17, רחובות ת.ד. 1414 רחובות
טל. 08-467274, 08-461010, פקס. 08-464946

משה רימר

הודפסו אז כמה וכמה מהדורות של תוויות – דואר כאלה והסטריות בהן מרובות, כמוכן. עד כה לא הצלחתי לשים יד על סידרה כלשהי ואף לא על פריט בודד. ערכי הבולים החמקמקים הללו השתרעו מ-5 ק' ועד 100 ק'. 12.5 "קאורי" היו שווים אז ל-1 פני אנגלי. בול שאפשר היה לרכוש אותו בשעתו ב-15 "קאורי" – רשום כיום בקטלוג "מיכל" בלא פחות משמונים אלף מ"ג. אנו מאחלים למשה רימר, שיצליח להשלים את אוספו ולהשיג, לפחות, סידרה מתוך החמש שהונפקו...

מתרחב גם אל הנושאים הנלווים המרתקים, כמו ניצול הרכיכות והצדפות בידי האדם, אם למטרות תזונתיות ואם למטרות תעשייתיות כגון יצור כפתורים מצדפת-פנינים ("פרלמוט") או יצור צבעי התכלת והארגמן על פי מקורותינו הקדומים. אגב חיטוטיו הנמרצים בנושא, מצא רימר, למשל, שהרב הראשי המנוח הרצוג (אביו של מי שהיה נשיא-המדינה) חיבר בשעתו עבודת דוקטורט בנושא התכלת וזו הסיבה להופעתו המפתיעה באחד מדפי-האלבום של רימר, הממשיך לחפש חומר תיעודי בנושא.

איך מוצאים חומר? "מדפדים בקטלוגים, בעיקר של מכירות פומביות. גיליתי, למשל, שיש סמלי צדפים בבולים וכלילים של נסיכויות הודיות. אני גם מתחלף עם אחים-לתחביב בחו"ל. מקור נוסף הן חותמות-הבול ("מיטרס") של כל מיני פירמות ובראש ובראשונה, כמוכן, חברת-הדלק העולמית "של" שהמוגת שלה מאופיין ע"י צדף".

יש משהו משמעותי שחסר באוסף שלך ושקשה לך להשיגו? "אני רודף כבר הרבה זמן אחרי בולי אוגנדה הראשונים מהשנים 1895-96. הם נדירים ביותר ומחיריהם בקטלוגים מגיעים לרבעות ש"ח רבות. בולים פרימיטיביים אלה הוכנו, אחרי החלת החסות הבריטית על הארץ המזרח-אפריקנית, בעיר מנגו ע"י המיסיונר א. מילר, באמצעות מכונת-כתיבה. הערך – לבד מן הספרות – אינו נקוב במפורש, אך ברור כי המדובר במטבע העובר לסוחר. ובכן, ההילך החוקי במזרח-אפריקה כולה באותה תקופה היה ה"קאורי", שאינו אלא שם של שבלול חום עם נקודות לבנות, שמוצאו מן האיים המלדיביים. אצל ילדים היה היצור הזה בחזקת תחליף למטבעות – מתכת.

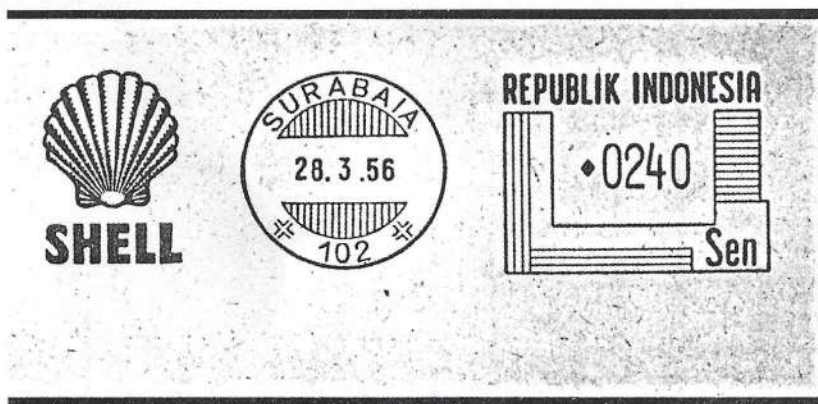

"עד כמה שידוע לי – אין עוד אספן ישראלי מלבדי, שמתמסר במרץ לנושא הזה", גורס משה רימר, שמקצועו – איש-מחשבים – רחוק כמזרח ממערב מן ההתמחות הבולאית שלו: צדפים ורכיכות.

כיליד (1961) ותושב של בת-ים, קרוב לוודאי שהקירבה לים היא שכיוונה אותו אל המסלול התימטי החריג. אמנם, בולים החל לאסוף בילדותו, אך ההתעניינות הרצינית בביווגיה הימית החלה, למעשה, רק לפני כשבע שנים. בעודו תלמיד-תיכון השתתף, בתערוכה מחקרית על חוף בת-ים והמורה, שעודד לכך, היה אספן-צדפים נלהב. אגב ביקור בביתו, הופתע רימר מן העושר של צורות וצבעים של יצורים אלה וכך נזרע הגרעין הרעיוני של האוסף המקיף כיום קרוב לחמש-אלפים פריטים, מהם כשלושת אלפים חותמות, כלילים וכו'.

"הצגתי עד כה בשתי תערוכות: הדו-לאומית ישראל-פולין בחיפה ו"תלאפילה" בתל-אביב. בראשונה זכיתי במדלית-כסף גדולה ובתל-אביב – בבורמי. אני משתתף בתערוכות-חולון ומכין כבר את השתתפותי בתערוכה תימטית גדולה, שתתקיים בסוף-השנה בהולנד" – מספר רימר, שגאותו המוצדקת על הסדר המופת, הכיתוב התמציתי וההגשה האסתטית של הדפים שלו, שמשלבים ססגוניות מרהיבת-עיניים עם ידע מעמיק. מדבריו מתקבל הרושם, שהוא ממש מאוהב באותו עולם-דימדומים תת-ימי השורץ אלפי סוגים של יצורים שונים ומשונים מוזרים ומנוונים בהרבה מכל מה שמצוי ביבשה.

מר רימר אינו מסתפק בהצגה סתמית של בעלי-חיים בבית-הגידול הטבעי שלהם כי אם

5.3

תכלת

רכיכות שנות הוצעו במקור להפקת התכלת

צבעו של דגל המדינה נקבע בהמשכיות לצבע התכלת שבטלית

3.5

אמצעי תשלום

השימוש הקדום ביותר בקונכיות כאמצעי תשלום החל בסין לפני כ-5000 שנה. קונכיות מסוג פי-כוש הובאו מן הים הדרומי ושימשו כמטבעות.

התפתחות המסחר והצורך הגובר במטבעות, גרמו לביקוש שלא ניתן היה לספקו ע"י קונכיות. נעשו אמצעים נסיונות לחקות את צורת הקונכיה בחרס, מתכת, עצם וצדף, אולם לא היה בכך די ובמאה השלישית לפני הספירה הופסק בסין השימוש בקונכיות.

באפריקה של ימי הביניים החלו להשתמש בקונכיות כמטבע עובר לסוחר. הקונכיות הובאו ע"י סוחרים ערביים ע"מ לממן את סחר העבדים. השימוש בקונכיות הורחב מאוד ע"י המעצמות הקולוניאליות ולמעשה פסק רק בסוף המאה התשע עשרה.

סימן ההכר של יעקב הקדוש

הצדפה הפכה לסימולו של יעקב הקדוש והיא מוצגת בכל הודמנות ע"י חסידיו

המכתב נשלח בשנת 1832 ועבר תהליך חיטוי ע"י הממונה על הסניטציה בעיר גנואה

אפשרות תערוכה - היובל בירושלים

תערוכת-ירושלים, ב-1974; השלישית "ישראל" ב-1985. שלוש אלה התנהלו בחסות הפדרציה הבינלאומית לבולאות. הרביעית – "עצמאות 40" שנערכה ב-1988, לא זכתה בחסות בינלאומית שלמה. עדיפות תינתן למשתתפים המציגים בפעם הראשונה, במטרה להעלות את דירוגם, כשיורכו 120 המסגרות, שיהיו, בחול-המועד סוכות, את תערוכת "באר-שבע 94". לתערוכה, שתתקיים ב"יד לבנים" בבית-הנגב, ייבחרו שבעים מסגרות של אספנים מקומיים וחמשים ישראליים לבולאים מבחוץ.

לפני התערוכה העולמית שתיערך ב-1998 בירושלים, אמורות להתקיים בארץ עוד שתי תערוכות לאומיות. האחת – בתל-אביב, שאליה יוזמו גם אוספים מובחרים ממדינות מערב-אירופיות כגון צרפת, איטליה, גרמניה וספרד. השנייה – בחיפה או בירושלים, תהיה דו-לאומית עם בולגריה, כמיחווה-גומלין לתערוכה בולגרית-ישראלית שהיתה שם. תערוכה מקומית נועדה לפסח הבא עלינו לטובה בראשון-לציון, וכן אמורות להתארגן מיספר תצוגות מקומיות בנושאים ספציפיים, שעליהם תפורסם הודעה בבוא העת.

אמנם, סימני-התבהרות וכולנו תיקווה, שהאיזור יירגע עד אז ויאפשר קיום תקין של אירוע כזה באווירה נינוחה ובהשתתפות רבות של מבקרים מן הארץ ומחו"ל. אך מי לידנו יתקע – והרי למודי-נסיון מר אנחנו – שלא יתחולל, אפילו ברגע האחרון לפני הפתיחה החגיגית, אירוע בטחוני כלשהו, שיטרוף את כל הקלפים וישבור את כל הכלים? למארגנים אין שליטה על כך ואי-אפשר להיות מוכן על כל צרה שלא תבוא. לכן אין ברירה אלא לנצל את הזמן העומד לרשותנו, מתוך גישה אופטימית, שהכל ילך למישרין. צריך למנות את החברים לוועדות השונות, לבחור ביושב-ראש לוועדה המארגנת, להתקשר עם קומיסרים בחו"ל, לרתום סגל מקצועי והתנדבותי, להתחיל לתכנן מתוך שימת דגש על המשימה לעשות באמצעות התערוכה נפשות חדשות לתחביב הנושן. כן צריך להתחיל לגייס כספים, גם בעזרת הנפקות פרסומיות – לא מופרזות, בבקשה! – לקראת התערוכה. יצוין, כי בולאי-ישראל כבר עמדו פעמים מספר בכבוד במשימה של תערוכה עולמית: הראשונה היתה "תבילי" שהתקיימה בתל-אביב ב-1957; השנייה היתה

הגורמים הרשמיים הנוגעים בדבר אישרו בימים אלה תקציב לתערוכת-בולים עולמית, שאמורה להתקיים בירושלים בשנת 1998, במלאת חמשים שנה לקיום מדינת-ישראל. הואיל והמדובר בשנת-יובל, היה מי שנודרז לכנות את האירוע "יובל 98", אולם שם זה, למרות שהוא הולם את מנין-השנים, איננו מאושר ואיננו סופי.

התערוכה אמורה להתקיים בבניי-האומה בהיקף של 3000-3500 מסגרות, כולל מדור לאומי ומדור לספרות בולאית. התאריך שנבחר לפתיחה הוא ה-12 במאי ולנעילה ה-21, כך שיכלול את ה-16 במאי, שבו הופיעו 50 שנה קודם לכן בולי "דאר עבריי", ההנפקות הראשונות של ישראל. המועד חל כשבועיים אחרי יום-העצמאות ב-1998. כוונת הדחיה להימנע מלהתחרות באירועים ממלכתיים שקשורים ביום-העצמאות ה-50, שיחול ב-2 במאי 1998.

ארבע שנים ניראות תקופה ארוכה, אבל הכנת תערוכה בינלאומית בהיקף כזה, בחסות הפדרציה לבולאות, דורשת מאמץ, שאפילו בנסיבות נורמליות מטיל מעמסה ארגונית אדירה על ציבור הבולאים המאורגן ורשויות-הדואר. קל וחומר – בתנאים המדיניים של מדינת-ישראל והמזרח-התיכון כולו. באופק האזורי ניכרים,

בולי הבירה

** מכירות פומביות של בולים, מעטפות, יודאיקה, מטבעות ושטרות.

** נציגים בלעדיים של החברות המובילות בעולם בשטח האלבומים, קטלוגים והאביזרים לאספנים.

Davo, Michel, Gibbons ואחרים.

** קניה, בדיקה והערכת אוספים.

** **מבצע!** אלבום מלא לבולי ישראל "DAVO" 1992-1948. מחיר מיוחד לזמן מוגבל רק 249 ש"ח כולל מע"מ ומשלח עד גמר המלאי!!

משרד: בן יהודה 23 ירושלים קומה ב'
טל: 02-245623 ת.ד. 3769 ירושלים
91036. פקס: 02-234607

קיסר גרמניה, מלך ירושלים

ב-18 בפברואר 1299 הכתיר את עצמו הקיסר הגרמני-האיטלקי פרידריך השני, בכסית-הקבר למלך על ירושלים. היתה זאת גולת-ההכותרת של מסע-הצלב של השנים 1298-1299, שבמהלכו הצליח השליט, בדרך של מו"מ עם האויב המוסלמי, להשיג את מה שנבצר מן המאמצים הצבאיים של קודמיו הצלבנים: למשול באתרים הקדושים לצרות. למלאת, בסוף שנה זו, 800 שנים להולדתו של מי שהיה אחד הריבונים המשכילים והנאורים ביותר בתולדות "ממלכת-רום" הקדושה של האומה הגרמנית, מקדיש הדואר הגרמני השבוע בגל-זיכרון לקיסר, שנודה פעמיים ע"י האפיפיור וקבור בפאלרמו.

ברבדוס ספורט ותיירות, 4; צפרינוד עם לוגו "הונגקונג 94", 4; ועידת האיים העצמאיים המתפתחים, 4.

ברזיל 340 שנה למינור מרסס, 1; 100 שנה להולדת מנייה-דוגנטויס; צפורים, 3; לזכר העתונאי קשטלוברנקו, 1; 150 שנה להולדת הכומר סיסרו רומאון בטיסטה, 1; שימור אתרים קדם-היסטוריים, 2; כלית-חבורה של דוורים, 2; פרופ' אלברט סייבין, 1; פתקית דביקה למכתב בפנים-הארץ, 1; כדורגל, 1; יריד-הספרים בפרנקפורט, גל"ז, 1; הגנת-הטבע, 3.

בריטניה 50 שנה לפתיחת "החזית השנייה" (פס), 5.

ברמודה כרוזת-פרסום של אוניות-טיירים, 4; ביקור הזוג המלכותי, 3.

גיברלטר אישים 4 (בצמדים) לורד פני, מרי קירי, רודולף דילז, גליליו גליליי.

ג'מייקה מיגרשי-גולף, 6 + גל"ז; עם לוגו "הונגקונג 94", 100 שנה להולדת נורמן וושינגטון מנלי, 2 (בצמדים); ביקור הזוג המלכותי, 4; 25 שנה לחברת-התעופה הלאומית, 4.

גרזי פיטריות, 5; שנת-הכלב, גל"ז לכבוד "הונגקונג 94".

גרמניה "אירופה" (מדע) 2; 125 שנה להולדת המוסיקאי הנס פפיצנר, 1; 150 שנה להולדת הזואולוג קרל הגנבק ו-150 שנה לגן החיות של ברלין, גל"ז, 2; 1000 שנה לעיר שטדה, 1; סמל ארץ-הסאאר, 1; סובלנות לעובדים זרים, 1; 1250 שנה לעיר פולדה, 1; 100 שנה למועצת-הנשים, 1; בחירות לפרלמנט האירופי, 1; סמל סכסוניה, 1; "למען הספורט", 4; 1200 שנה לעיר פרנקפורט דמיין, 1; 500 שנה לכנסית פראוינקירכה במינכן, 1; 100 שנה למות הופמן, מחבר "היושוע הפרוע", 4; 800 שנה להולדת הקיסר פרידריך ה-3, 1; סמל שלזוויג - הולשטיין, 1.

דנמרק צלב אדום, 1; חשמליות, 4.

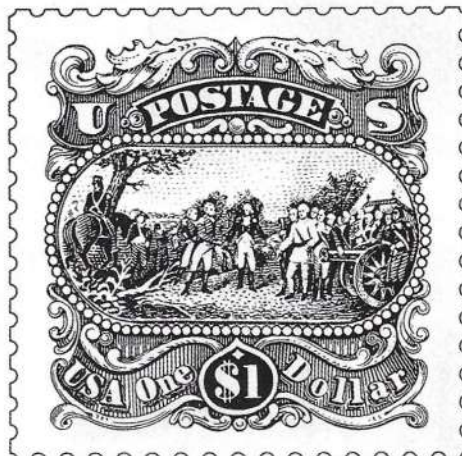
דרום-אפריקה יצוא-פירות, 5; ספינות-גרר, 5.

דרום-ג'ורג'יה ואיי סנדוויץ' הדרומיים לויתנים ודולפינים, מן המניין, 12; פינגווינים עם לוגו "הונגקונג 94", 4.

אנטארקטיקה בריטית תחבורה עם לוגו "הונגקונג 94", 6; 50 שנה למיבצע "טברין"; תחבורה, 6.

ארגנטינה עצרת הארגון הבינלאומי להגנת הטבע, 3.

ארה"ב פרחי-גינה בקונטרס של 20, 5; לתפארת החיילים השחורים, 1; מן המניין, הציור מבוסס על בול (שלא הונפק) מ-1869 "כניעת הבריטים בסרטוגה", 1; בול "האהבה הוויקטוריאנית" (הודפס מחדש בגליון, 1; "האנטרופולוג השחור אליסון דיוויס, 1; "מונדיאל", 3 גל"ז בני 20 בולים שונים כ"א.

אששנן זוחלים ימיים קדם-היסטוריים, 5; כנ"ל עם הדפס-רכב לתערוכת הונגקונג; הצב הירוק, 4 + גל"ז.

בהמס שנת-המשפחה עם לוגו "הונגקונג 94", 4; ביקור הזוג המלכותי; 40 שנה למירוצי-הסירות המשפחתיים, 4 + גל"ז.

בולווייה "אוכלוסית-העולם" (פרס שני בתחרות ציורים בינלאומית לבני 6-8), 1; כפריילדים, 1; הנשיא החדש סנצ'ס דה לוסדה, 2; השתפות ב"מונדיאל 94", 6; 100 שנה לעיר ריבראלטה, 1; נגד "אידס", 1; בעלי-חיים מאויימים, 2.

בוצאנה עצצועים מסורתיים, 4.

בלגיה 700 שנה למות הדוכס ז'אן הראשון מברבנט, 3; 60 שנה למות המלך אלברט הראשון (בול על בול) ולכבוד "יום-הבול", 1; הגיאוגרף מרקטור, 1; "המפץ הגדול", 1; הכרוז קדושים, 2; כנסיות, 5.

בלז ביקור הזוג המלכותי, 4; הדפס-רכב "הונגקונג 94" על פרפר, 1.

אומות מאוחדות הגנה על פליטים, 3; מן המניין, 5; העשור הבינלאומי להתראת אסונות טבע, 2-3 שלוש צמדות של 4, 12; חיות מאויימות, 3 גל"ז, 48; שנת-המשפחה, 6.

אוסטריה 300 שנה להולדת הצייר דניאל גראן, 1; יום-הבול, 1; "אירופה" (מגלי אגס-רודולף באפריקה, טלכי והוינל), 1; 25 שנה לפסטיבל "קץ-קארינתי", 1; 75 שנה להולדת הרמן גמיינר, 1; "אוסטרו-פופ", 1; 100 שנה לצייר הרברט בקל, 1.

אוסטרליה החג הלאומי, ציורי-נוף, 4; 100 שנה לשירותי-ההצלה, 4; "ברכות" 3 (1) + צמד; חיות-בר, 3; "גשר-השלום", 1; יום-הולדת המלכה, 1; שנת-המשפחה, ציורי-ילדים, 3.

איטליה תיירות, 4; "אירופה" (המדענים קמילו גולגי וגיליו נאטה, 2; כדורגל, 1; שחיה, 1; ארכיאולוגיה, 1; 50 שנה לאירועים היסטוריים מלחמתיים, 3; 400 שנה למות הצייר טינטורטו, 1; 500 למסכת אריתמטיקה-גיאומטריה של פאצ'ולי, 1; כלבים, 4; אוגוסטו ריגי (רדיו), 1; שנת-המשפחה; אוכל איטלקי, 2.

איטוטיקי פרחים (מן המניין), 2.

איי-פארו ברנדן הקדוש, 2 + גל"ז; פרפרים, 4; דגים, 4; כלבי-רועים, 2 + קונטרס; ביה"ס לשיט, 2.

איי-שלמה כלבים עם לוגו "הונגקונג 94", 4 + גל"ז.

אינדונזיה תוכנית-החומש ה-6 (תפקידי האישיה), 3; שנת-המשפחה, 1; 130 שנה לבולי אינדונזיה (בולים על בולים), 1; הגירה פנימית, 1; מחולות עממיים, 3.

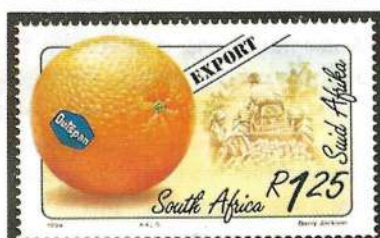
איסלנד ברנדן הקדוש, 2 + גל"ז.

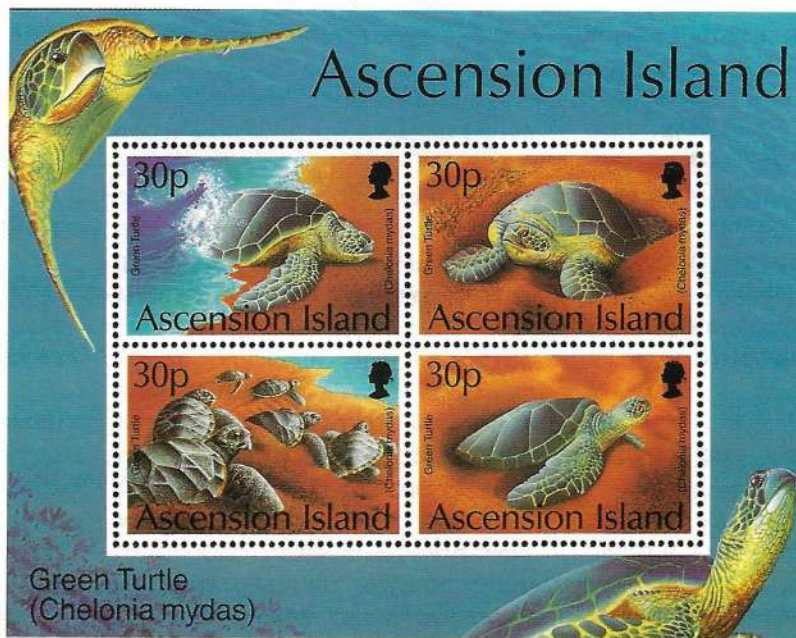
אירלנד ברנדן הקדוש, 2; 100 לאיגודים המקצועיים, 1; 100 לאגודות הצרכניות, 1; יובל "מקרה" (חקלאות), 1; פסחא (תמונה של קאראוואיו), 1; 75 למושב הפרלמנט הראשון, 1; בחירות לפרלמנט האירופי, 1.

אנגולה פיטריות, 4; פסלונים, 4; קונכיות, 4.

אנדורה (צרפתית) "אירופה" (אידס, רדיו), 2.

אנטארקטיקה - **אוסטרלית** אחרוני "ההיסקיס", 4.

NEVIS \$2

M.J. Hummel

NEVIS 5c

M.J. Hummel

מצרים 100 שנה למות עלי מוברק פחה, 1; סופרים: 50 שנה למות עבדל עזיז אל בשרי; 100 שנה למות בירם אל טוניסי, 100 שנה למות מוחמד פריד אברחדיד, 3; יוס-הדואר; שלושה פרעונים בני השושלת ה-18; הועידה למישקעים גיאולוגיים, 1; מועדים (עופות) מודפסים בצימדה, 4.

מקאו אגדות, 3.

נאורו כלבים, לכבוד "הונקונג 94", 2 + גל"ז.

נוויס פסלונים "הומל", 8 + 2 גל"ז.

ניר-זילנד ארבע העונות, 4; "קיוויאנה" (דגרים טיפוסיים), 10 (בקונטרס); אגדות המאורים, 6.

נמיביה דיג בחכה, 4; סיפוח מיפרץ וולוויס, 3.

סוואזילנד 25 לפעילות "קורפוס-השלום" האמריקני, 4.

סיישל עופות, עם לוגו "הונקונג 94" ושינוי עריכים, 4.

סיסקאי אוניות טרופות; וורדים, 4.

סלואדור שנת-המשפחה הבינלאומית, 1; תחרויות-הספורט של אמריקה המרכזית, 4; צמחי-רפואה, 6; 125 שנה להולדת הוגה-הדעות מספרר, 1; בעלי-חיים מקומיים, 5; עופות-מים, 4.

סמואה אלמוגים, עם לוגו "הונקונג 94", 4. כנ"ל – בלי לוגו, 4; רגבי, 4.

סנט-הלנה פרחים (ציורי-ילדים), 6 (בצמדים); חיות-מחמד, עם לוגו "הונקונג 94", 4.

סנט-קיטס זוחלים קדם-היסטוריים, עם לוגו "הונקונג 94", בפס, 5; 100 שנה לבנין משרד-האוצר, 1 (בגל"ז).

ליבריה עופות, 12 + גל"ז; המלכה-האם עם לוגו "הונקונג 94", 2.

ליכטנשטיין "כבוד לנסיכות" (יצירה של האמן השווייצרי ז'אן טינגלי), 1; "ברכות", 4; "אירופה" (הומבולדט), 2; 100 לועד האולימפטי, 1; 275 שנה למעמד הנסיכות, 1; מונדיאל, 1.

מאוריציוס יונקים מקומיים, 4.

מדגסקר חרקים, 8 + גל"ז; מטוסים, 16 מודפסים יחד בגליון.

מוזמביק עיטורים, 4; זיהום סביבתי, 4; פארק לאומי, 4; אנדרטת-הגבורה, 1; ועידת-תרבות, 1; מאובנים צמחיים, 4.

מונקו "אירופה" (אוקינגרפיה), 2 + גל"ז; תערוכת-הכלבים, 1; מלחמה במחלות-ריאה; תחרות סדירות-פרחים, 1; תחרות-קוסמים, 1; כנס אשפיה-המיטבח, 1; קקטוסים, 4; 100 לועד האולימפי, 1; סימפוזיון החוק הימי (דולפינים), 1; שנת-המשפחה, 1; "מונדיאל", 1; בובות מכניות, 4; בעלי-חיים ימיים, 4.

מכסיקו משרד-החינוך (מחנכים דגולים), 7; אוטוסטרדת-השמש, 1; גשר מסקלה-סולידריד, 1; 55 שנה לאיגוד עובדי-המדינה, 1; 125 שנה למכינה הלאומית; לוויין "סולידריד", 1; כוכבי-קולנוע, 6; 75 שנה למות אמיליאנו זפטה, 1; 75 שנה למשרד-העבודה הבינלאומי, 1; 50 שנה לארגון "קאפפסא", 1; ימי-הנוער למען שלום ופיתוח; חודש-הילד, 1; מערכה לשימור "אל פלמנקו", 1; קונגרס בינלאומי לפרסום, 1; יום-הבזק העולמי, 1; "חודש בריאות האם והילד", 1; 100 שנה לביה"ס בקואהואילה, 1; הגנה על קטינים, 1; 50 שנה לארגון-התעופה הבינלאומי, 1; 350 שנה לעיר סלוטיירה, 1; 20 שנה למועצת-האיכלוס, 1; יריד-הדיג, 1; 100 שנה לועד האולימפי, 1; אליפות-העולם בכדורגל, 2; 25 שנה למרכז-האינטגרציה לנוער.

מלאווי דגים, 5.

מלזיה תערוכת ים וחלל, 3 + גל"ז; "שנת-התיירות" המקומית (טבע), 4; פלנטריום, 3.

מלטה "אירופה" (המדען זאמיט, מגלה חידק "קדחת-מלטה", ומנורת-שיש עם כתובת פניקית, בצימדה) 2; 50 שנה להסתי רופאי-השיניים, 2.

הולנד 250 שנה להולדת התוכן איסינגה, 1; 25 שנה לנחיתת ניל ארמסטרונג על הירח, 1; בולי-קיץ (למען הקשיש), גם קונטרס, 3.

הונג-קונג שנת-הכלב, 4 + גל"ז; "בול נולד", לכבוד התערוכה העולמית, 1 (בגל"ז).

וויטיק שנת-המשפחה, 2; אירופה, 2.

וונדה כלבים, 4; קופים, 4; צפורים, 4.

וונאטו ארגוני קיוואניס, ליינוס, רוטרי, צלב אדום, 4 (בגל"ז) עם לוגו "הונקונג 94"; שנת-המשפחה, 4.

זימבבווה 100 שנה לעיר בולאווי (מיבנים), 6.

טאיוואן מישחקי-ילדים, 4 + גל"ז; "אהבת-אם" (עופות), 4; הווי כפרי, 4; תעשיית-הנייר, 5; כינון ביה"ד החוקתי, 1; מגדורים, 3; האי קינמן, 4; הגנת זכויות-יוצרים, 2; הרמוניה חברתית, 2; 100 לועד האולימפי, 2.

טריטוריה בריטית באוקינוס עופות עם לוגו "הונקונג 94", 2.

טרינודד וטובגו אישים קאריביים, 4 + גל"ז; קאליפסו (קיצנר), 1; מוסיקה (חביות-פלדה) עופות עם לוגו "הונקונג 94", 4.

טריסטן דה-קוניה אוניות (מן המנין), 12.

טרנסקאי ספינות טרופות, 4; צפורים, 4.

יאפן "גשר-החלומות", 1; סכר קורובי, 1; העיר קאשיובורה, 1; מיקדש איזומו ורקדן "קאבוקי", 2; אשדות פוקיורי, 1; פרחים, 4; אליפות ההחלקה, 1; שבוע-הבולאות, 1; שנת-המשפחה, 2; מסע-היעור, 2; עופות (מן המנין), 5; פרחים (מן המנין), 3; פרחי 4 העונות, 2.

לוכסמבורג דיוקן-הדוכס (מן המנין), 4; 100 שנה להולדת הציירים קוטר וקלופ (נופים), 2; "אירופה", 2; כנס-ההרלדיקה, 1; ועידת ארגון השוטרים הבינלאומי, 1; שנת-המשפחה, 1.

SHOVEL

Bi-monthly Organ of the Israel Philatelic Federation

Editor: Shlomo Shamgar

Editorial Office: 2, Pinsker St., Tel-Aviv, 61045, Israel

P.O. Box: 4523, Tel-Aviv

Phone and Fax: (972-3) 295547

Price: 8 NIS, Yearly Subscription: 40 NIS

40 NIS

NUMBER 9/JUNE-JULY 1994

SUMMARY OF MAIN

CONTENTS

ISRAEL: Forthcoming Issues and Recent Stationery.

INTERVIEWS: Herzl Bar-Mag, Chief of Postal Operations, on Gaza and Jericho Arrangements.

Dr. Nabil Shaath, Chief Palestinian Negotiator, on his Philatelic Record and Involvement.

EXHIBITIONS: Jerusalem '98 Approved.

TOPICS: Focus on Molluscs and Shells.

HISTORY: The Postmarks of Holon.

SURVEYS: Unofficial Communications between the Arab World and Territories held by Israel.

Autonomous Regions with and without Stamps of their own.

JUDAICA: New Discoveries.

Holocaust Mail Show Reopens.

WORLDWIDE: Listing New Entries from Andorra to Zimbabwe.

EXCHANGES: Offers from Here and Abroad.

קנדה 125 שנה לרשת-המסחר איטון (גם בקונטרס), 1; זיאן סווה (האשה הראשונה בתפקיד מושל), 1; נהרות (גם בקונטרסים), 5; אמנות, 1; משחקי-הקומונולות, 2; שנת המשפחה, גליון.

קניה 40 שנה לארגון לשיפור איכות-החיים, 5.

קריסמס שנת-הכלב, 2 + גליון; גליון עם לוגו "הונגקונג '94"; גליון כנ"ל עם הדפס-רכב לתערוכת מלבורן.

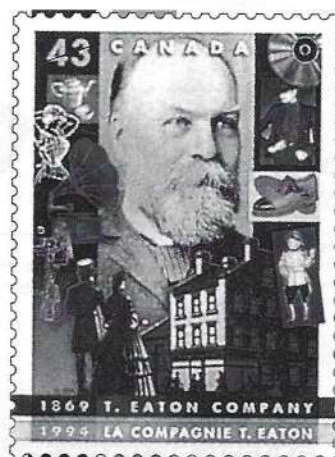

רומניה דמי-דואר (בצמידים), 2; לילהמר, 6 + גליון; מיבנים היסטוריים הרוסים בבוקרשט, 4; טחנות, 6; 130 שנה למוסד לבקורת-המדינה, 1; אגודת-עם, 6; פסחא, 1.

שוודיה מונדיאל, 1; 25 לנחיתה על הירח, 1; 150 לביה"ס לאמנויות, 6 (בקונטרס); וורדים, 5.

שווייץ פרו-פטריו (שעונים ותכשיטים), 4.

שרי-לנקה מלחמה בסמים, 1; 100 שנה לאגודת תלמידי טריניטי קולג', 1; 150 שנה למכללת סנט-תומס, 1; 125 שנה למכללת סנט-גיוזף, 1; 75 שנה לארגון-העבודה הבינלאומי, 1; גונארטנה תיאור, 1.

סן-מרינו "מונדיאל", גליון, 1; "אירופה", 2 (חקר-החלל).

ספרד 75 שנה לייסוד משרד-העבודה הבינלאומי, 1; מחצבים בגליון, 4; פיטריות, 4; "יום-הבול" (פתח של תיבת-דואר ישנה) 1.

פוקלנד חיות-מחמד עם לוגו "הונגקונג '94"; בעלי-חיים ממימי-החופים, 12 (מן המניין).

פורטוגל 20 שנה למהפכת-הציפורנים האנטי-פשיסטית, 1; "אירופה", 1; "אירופה" (איים אזוריים), 1; "אירופה" (מדיירה), 1; מלאכת-יד (מדיירה), 4; סופרים, 2; אריח-חרסינה (אזוריים), 4.

פיג'י פרפרים, 4 (בגליון); 75 שנה לח"א הבריטי, עם לוגו "הונגקונג '94", 4 (בגליון); פסחא (מחיישו), 4.

פיטקרן לטאות, עם לוגו "הונגקונג '94", 4 (בצמידים); חלוצי-ההתנחלות, 4.

פינלנד סוסים (צלב אדום), 3; 100 שנה להולדת הפסל וויינו אלטון (יצירותיו "מוזה" ו"שלוש"), 2; 100 שנה לאיגוד עובדי-הדואר, 1; "אירופה" (שוברת-קרח, תעשיית-הניר, חנקן, מנעול-בטחון), 2.

פפואה-ניו גיני קנגורו-העצים, 4; ציפור גן-העדן, עם לוגו "הונגקונג '94", 4; מלאכת-מחשבת, מן המניין, מנה א', 4.

פרגוואי תוכנית-התזונה העולמית בת 30 (הדפס-רכב), 2; בעלי-חיים מאויימים, 2; 80 שנה לתנועת-הצופים, 4.

צרפת "אירופה" (גילוי נגיף האיידס), 1; לואי דה-ברולי, 1; איגרת-אוור לזכר סנט-אכזיפרי (בול מוטבע דומה לבול-הזיכרון מ-1948 ואיור מ"הנסיך הקטן").

קוקוס מפה וסירות, 5 (צמידים) + גליון.

קיימן דגים, גליון; ביקור הזוג המלכותי, 4; ברוז, 5 + גליון.

קיריבטי שנת-הכלב, גליון לכבוד "הונגקונג '94".

קלדוניה החדשה טיסת-בכורה באיירוס פריז — נומיאה, דיבקית, 1; 50 שנה לשירות — הדואר נומיאה-קנלה.

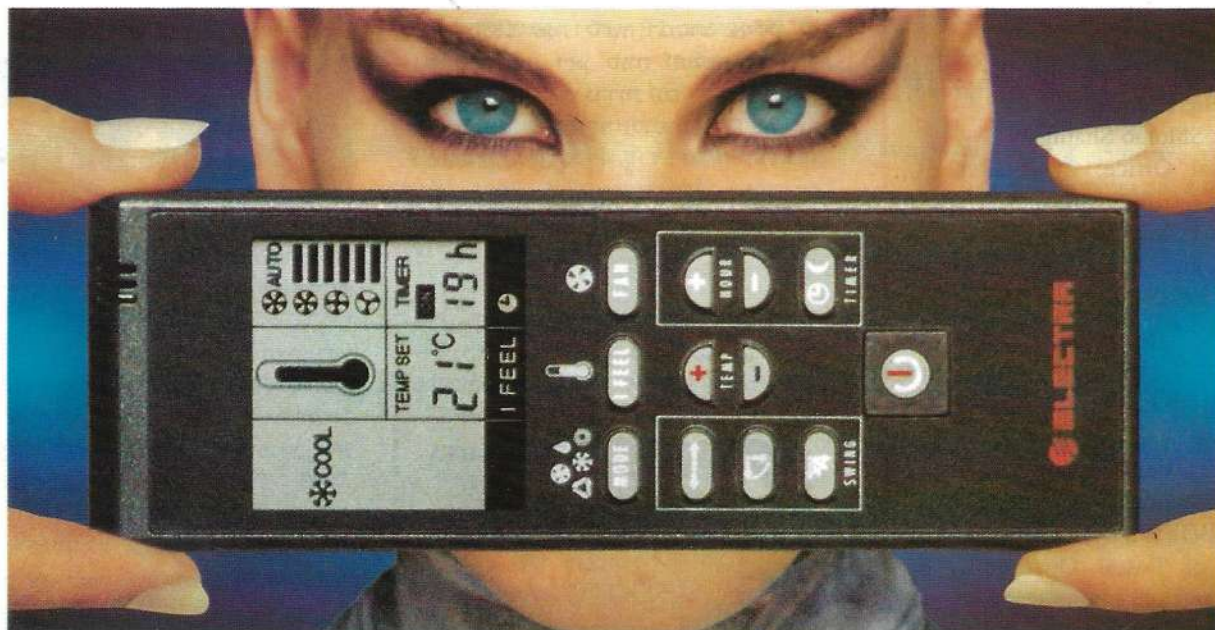
סיסמתנו - אימון ונאמנות!

בולני לב

תל-אביב, רח' דיזנגוף 105 (פינת פרישמן 39), טלפון 03-5222852.

לקראת המכירה הפומבית הקרובה
מתקבלים חומר בולאי
לא-שיגרתי ואוספים שלמים

אלקטרה מדהימה את העולם:

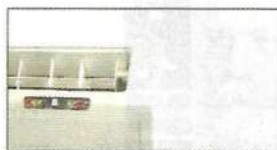

מזגן אלקטרה פנטהאוז

עם השלט הטלפתי

אלקטרה פנטהאוז מתמזג נפלא בעיצוב הסלון: מראה חדשני מרהיב ביופיו. אלקטרה פנטהאוז הוא לא רק המזגן המפועל הטוב ביותר בשלם, הוא גם היפה ביותר. כדאי לראות...

סלון גדול זה "קטן" על פנטהאוז: שכלול מיוחד מושלם בעזרת מערכת כפופים, שכלול המבטוח לך מיוזג יעיל גם בחלל גדול במיוחד.

זאת הגאונות האמיתית: השלט הטלפתי חכם יותר והפעלתו פשוטה להפליא. ההוראות שנתת מופיעות כל הזמן על צג השלט שנמצא בכף ידך.

החדוש הטלפתי I FEEL: בזכות הטכנולוגיה המהפכנית, גם כשאתה יושב רחוק מהמזגן השלט הטלפתי מוסיף את הטמפרטורה קרוב אליך. אתה לא צריך להזיז אפילו אצבע, השלט והמזגן "משוחחים" ביניהם.

אלקטרה
העולם מתמזג עם אלקטרה